Порадник для Залюблених

— АБО —

Як Писати Любовні Листи

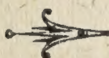

Накладом Української Книгарні
660 Main St., Winnipeg, Man.

Порадник для Залюблених

— АБО —

Як Писати Любовні Листи

Одинока книжка в українській мові, що містить у собі взори любовних листів і поучення як поводитись в часі кохання, з додатком любовних віршів, промов та желань.

З ДРУКАРНІ „КАНАДІЙСЬКОГО ФАРМЕРА"
120—122 КІНҐ СТР., ВІННІПЕҐ, МАН.

Скорше жаль землі застине,
Скорше висхне синє море,
Як любов на світі згине,
Наше щастя, наше горе....

ВСТУПНЕ СЛОВО.

Оця книжочка є дороговказом для української молодіжи в часі кохання. Дуже часто лучається, що мущина, чи женщина заскочена несподівано „коханням“, не знає і не вміє повести діло так, щоби воно принесло користь і щастя. Як поводитися в часі кохання не учать ні родичі, ні школа, а це занедбання дуже часто спричинює много терпінь і болів, а часом стає причиною передвчасної смерти. З коханням гратись не можна. Дуже гарно говориться в нашій пословиці: „Любиш-люби, а не любиш — не води.“ А то дуже часто лучається, що мущина присягається перед женщиною, що тільки її вірно та щиро любить, а тут нечайно виявляється його обман — він зраджує свою любку. І в той час розлука роздирає серце бідної дівчини і вона готова заподіяти собі смерть, наколи хто не розважить її.

І женщини не святі. Навинеться під руки хлопчина, усміхнеться, скаже пару солод-

ких слів і серце дівоче змякне. Вона дасть волю свойому чуттю, крадькома моргне, солодко усміхнеться і на дальші залицяння мущини відповідає прихильністю. Палкий мущина прийме це все до серця і закохається. Починаються частіще сходини, або обширніща переписка і як то кажуть, „чим дальше в ліс, тим більше дров“. Та тут з'являється інший мущина, чимсь заімпонує женщині, можливо, що з'уміє сказати кілька солодших слів, а мягеньке жіноче серце повернеться до нього, забуваючи про попереднього. Обманений мущина лютує, його мужеська гордість домагається пімсти. — І як що він не стямиться, не запанує над своїми чуттями, то виходить із цього життєва драма, що частенько кінчиться дуже траґічно.

Щоби цему запобічи, треба бути дуже осторожним, як мущинам так і женщинам. Треба кермуватися не тільки чуттям, але й розумом, бо як каже наша приповідка:— „Дай серцю волю — заведе в неволю.“. Скоро на перешкоді стоять такі обставини, що їх ніяк не можна усунути, щоби одружитись, то краще здавити кохання в по-

чатках його істнування і не доводити себе до страшного розчарування.

Цих пару слів під розвагу тим, що кохаються і тим, що ще не знають чарівних роскошей кохання.

ЛИСТИ.

Найбільшу прислугу для залюблених і для тих, що мають охоту навязати любовні відносини, сповняють листи. Чого устно трудно висказати, це легко виявляється в листах. Тому переписка (обміна листами) від хвилі запізнання аж до весілля грає визначну ролю.

Та, щоби переписка сповнила свою задачу, то мусить вона бути відповідною і займаючою і гарною в зверхнім вигляді. Як в празник прибираємося святочно, так і в листах до любого, чи коханої треба уживати не буденних а гарних слів, щоби краще висловити свої почування. Не треба однак думати, що любовні листи мусять бути купою вишуканих слів, та не мати глибшого змісту. Чим щиріщий і простіщий лист, тим краще він сповнить своє завдання. Мущина, що занадто вихвалює себе, зраджує легкодушність, а женщина, що занадто сміло трактує діло, збуджує недовірря до себе. Листів не можна відпису-

вати дослівно, але треба вибирати тільки то, що відповідає обставинам того, що пише, бо в противному разі можна виставити себе на посміх, а іменно може статись таке саме, як сталось з одним непорадним мущиною, що відписав дослівно лист із „Порадника“. Дотепна панна, до якої він написав лист, відписала йому, що він знайде її відповідь на слідуючій стороні „Порадника“. Наш писака заглянув цікаво в книжку, а там вичитав відмовну відповідь.

Стережіться, щоб і вам таке не трафилось.

ВЕРХНІЙ ВИГЛЯД ЛИСТІВ.

Паперу до писання листів треба уживати гарного. Не жаліти кілька центів, бо пишучи на поганім папері можна собі самому пошкодити. В початках запізнання треба вживати білого паперу. Пізніще можна послугуватись при писанню любовних листів також папером ріжних красок. Найбільше уживають рожевого паперу.

Письмо повинно бути читке і чисте і без блудів. По написанню листа треба його ще раз прочитати та поправити блуди. Наколи багато поправок, то лист треба ще раз переписати. По скінченню листа не треба нічого дописувати. Писати тільки з одної сторони паперу, другу сторону лишати чистою.

Адресу на коверті треба писати виразно і точно, себто написати імя, прізвище, число дому, улицю, місцевість, почту, провінцію і край.

Титул.

Високоповажаний(а) Пан(і).

Імя і прізвище.

Число дому й улиці.

Місцевість і почта.

Провінція.

Край.

Листи висилати оплачені і то: в місці маркою за цента, на провінцію за два центи а до Старого Краю за вісім центів.

З відповідю на лист не треба довго зволікати. Відповідь давати ясну а не оминаючу.

I. ШУКАННЯ ЗНАКОМОСТИ.

Просьба мущини о знакомість.

I. Лист.

Дорога Панно!

Простіть, що я осміляюсь, хоч незнакомий Вам, написати до Вас цього листа. Не маючи спромоги висказати Вам устно мойого бажання, я примушений звернутись до Вас оцею дорогою з просьбою о знакомість. Занадто сміливим, а може й прямо нахабним може Вам видаватися таке моє поступовання, але гарячі чувства, які Ви викликали в мені, оправдують мене цілковито. Скількиб разів я не стрічався з Вами, завсіди старався я заговорити до Вас, але мені бракувало до цього відваги. Невимовним щастям булоб це для мене, колиб я міг бачитись з Вами частіще, а як це неможливо, так хоч листуватись з Вами часто-густо. Рівнож позволю собі післати Вам карту вступу на забаву з танцями, яка відбудеться в найближчу суботу в нашому то-

вариству, сподіючись, що Ви явитесь на ній і тим справите мені незвичайну приємність.

Думаю, що Ви наділите мене прихильною відповідю і в цій надії

Зістаюсь з правдивим поважанням,

Александер В.

Прихильна відповідь.

Шановний Пане!

Приємно мені Вас повідомити, що я з радістю приймаю запрошення на забаву. Рівнож справить мені це не мале вдоволення, коли Ви будете ласкаві товаришити мені по забаві до дому моїх родичів. Завсігди старатисьму оказати Вам свою вдячність за Вашу прихильність до мене.

Вам все жичлива,

Марія Н.

Відмовна відповідь.

Шановний Пане!

Я дуже жалую, що не можу скористати з Вашого запрошення на забаву з цеї причини, що недалекі іменини моєї матері вимагають моєї присутности в родині.

Прошу мені вірити, що дуже мені прикро відмовити Вашій просьбі. Сподіюсь, що мимо моєї відмовної відповіди Ви так само зичливо будете відноситись до мене, як перед тим.

Остаю Вас щиро шануюча,

Ольга С.

---

2. Лист.

Вельмишановна Панно!

Майже від року мав я нагоду частіще бачити Вас, Дорога Панно, та обмінюватись із Вами словами. Нераз подивляв я непостережено Ваші гарні чесноти й Вашу ангельську стать. Не думайте одначе, що я стараюся Вам схлібити, коли я признаюся, що Ваша лагідність й ангельська доброта наповнили мене глубоким поважанням до Вас і збудили в мені бажання пізнати Вас ближче.

Я чувби себе дуже щасливим, колиб Ваші родичі виділи мене радо в свойому домі. Години, які провівби я у Вашій присутности, булиб найщасливіщими в мойому життю.

В надії, що моя просьба не стрінеться з відмовою, позволю собі висказати Вам моє глубоке поважання.

Іван Б.

Ласкава відповідь матери.

Високоповажаний Пане!

Дочка моя, Марія, позволила прочитати мені Ваш лист, адресований до неї, і дала мені пізнати, що вона Вас глибоко цінить і тому дуже радо хотілаби Вас бачити у нашому родинному кружку. Я рівнож не маю нічого проти цего, бо чула дотепер самі похвальні річи про Вашу особу. Сподіюсь отже, що Ви не погордите, коли Вас запрошу на склянку чаю на слідуючий четвер.

З поважанням,

Іванна Г.

---

3. Лист.

Дорога Панно!

Глибоке моє поважання, яке чую зглядом Вас, хай буде моїм єдиним усправедливленням за це, що смію звернутися до Вас оцею дорогою. Ваш гарний характер, вся Ваша

чаруюча особа зродила в мені невгасаюче бажання бути з Вами ближче, як це дотепер було для мене можливим. Не раз і не два хотів я заговорити із Вами щиріще, та не ставало мені до цього відваги. І от чого я не міг висказати Вам устно, це зважився я висказати Вам листовно. Сподіюся, що не будете гніватись за це на мене, але щонайменше виправдаєте мою сміліість.

Я частіще приглядався Вам, стараючись робити це о скільки мога незамітно, і переконувався з кожним днем що-раз більше о Вашій великій доброті, ніжній чутливости та розумній розважности.

Признаюся Вам, що деколи Ви здавались мені ангелом, а не людиною. Ваш вплив здержав мене від неодного зла, а вів до добра. Чи можу мати надію, що цей Ваш блаженний вплив буде істнувати для мене й на дальше?

Чи можу сподіватись, що Ви позволите мені бути ближчим для Вас, як я був до тепер?

Лишаю це Вам, яку форму та яку дорогу вважатимете за найвідповіднішу: чи листування, чи відвідини в домі Ваших Ша-

новних Родичів. Я прохаю тільки о щиру приязнь тай прирікаю Вам, що ніколи її не надужию.

Шануючий Вас щиро,

Василь Ч.

Відмовна відповідь.

Вповажаний Пане!

Ваш приятельський лист одержала та дякую Вам за Ваше довіря до мене. Дуже радо хотілаб я виповнити Вашу просьбу, але на жаль я постановила собі віддати весь дорогий час своїм молодшим браттям і сестрам і тим способом заступити їм любу матір, а також бути підпорою для старого батька. Це святе для мене завдання забирає мені всі мої сили й час, і через це неможливо для мене рівночасно заниматися чимсь іншим. Тяжкі, відвічальні роки стоять переді мною.

Позвольте мені сказати Вам, що я Вас високо ціню, і що мені невимовно болючо давати Вам відмовну відповідь.

З поважанням,

Марта Г.

Прихильна відповідь.

Дорогий Пане!

Ваш лист з дня .... спершу налякав мене дуже й я дала його прочитати своїм дорогим родичам, перед котрими я нічого не скриваю. Вони позволяють мені Вас запевнити, що для них буде великою приємністю бачити Вас частіще в нашому домі. — Кількож то вільних годин, головно вечерами, які звичайно минають сіро-одноманітно, розвеселилаб присутність одного щирого приятеля!

Не давайте нам довго чекати на Ваші відвідини! Вони будуть для нас усе приємними.

Віддана Вам,

Люба Р.

Просьба о взаїмне листування.

Вельмишановна Панно!

Відколи тут перебуваю, мав я все нагоду частіще бачити Вас у товариствах, й деколи й приємність замінити з Вами кілька слів. Цілий час моїм бажанням було запізнатись із Вами ближче. На жаль ріжні

згляди тай обставини не позволяли мені видіти Вас частіще й говорити з Вами. Тому то я осміляюся просити Вас увійти зі мною в листовні взаємини, які будуть великим щастям для мене та зобовяжуть мене до глибокої вдячности супроти Вас. Запевняю Вас словом чести, що до цеї просьби не спонукала мене жадна нечесна думка, тільки внутрішна конечність, чутися частіще у Вашій присутности. Коли обдаруєте мене своїм довірям, будьте певні, що я його не надужию. В приємнім ожиданню, що цей лист дасть почин оживленому листуванню поміж нами, чекаю з нетерпеливістю на Вашу відповідь й остаю з поважанням,

Мирон К.

Прихильна відповідь.

Дорогий Пане!

Ваше письмо з дня .... я одержала й признаюся Вам, що воно мене приємно заскочило. Я завсігди чула велику приємність, коли могла замінити з Вами кілька слів. Всетаки я довго застановлялась, що я мала Вам відповісти...

Я переконана о Вашій чесности; переконана, що Ви знаєте, як легко можна знищити добру славу дівчини. Ви знаєте, що я тут без батька й матері! Не робіть так, щоб я колись жалувала, що прихильно віднеслася до Вас.

Остаю з поважанням,

Орися Т.

Виминаюча відповідь.

Вповажаний Пане!

Ваш лист з дня........ здивував мене не мало, однак я не можу вдоволити Вашій просьбі.

Признаюся Вам, що я з приємністю згадую ці хвилі які я провела на розмові з Вами. По одержанню Вашого листа порадилася я з родичами. Вони не мають нічого проти цього, щоби Ви відвідували мене час від часу, і згодилися, аби Ви відвідали нас у слідуючу неділю. Тоді буде в нас також брат Мірцьо та його приятель т. Б., тому й думаю, що Вам буде рівнож приємно в їхньому товаристві.

Остаю з поважанням,

Орися Т.

Відмовна відповідь.

Шановний Пане!

Ваше писання здивувало мене немало. — Мені рівнож було приємно нераз поговорити з Вами. Я ціню Вас високо, але не можу прихильно відповісти на Вашу просьбу, бо здержує мене від цього інше зобовязання. Ви оказали мені довіря у Вашому листі, на що я відповіла Вам довірям також і висказала Вам свою таємницю, прошу одначе задержати її покищо в тайні.

З поважанням,

Орися Т.

Розвідування через приятеля.

Дорогий Друже!

Твій останній лист приніс мені радісну вістку про Тебе та Твою дружину. Можеш бути певним, що Твоє щастя — це моя радість. Хай судьба заховає всякі удари від Тебе та Твоєї дружини! Довгі літа жили ми разом і ділилися щастям і горем. Потім Ти знайшов любу істоту, яка зробила Твоє життя багато вартніщим, а Твоє щастя повніщим.

Я пізнав недавно також одну дівчину, яка запанувала над моїми всіма чувствами. Заки я одначе рішуся на певний крок, хочу порадитися Тебе й засягнути відомости й від Тебе про цю дівчину. Розходиться о доньку п. Остапа Г., яку Ти знаєш добре від її наймолодших літ. Прошу Тебе, отже, напиши мені про все, що тільки булоб важне в цій справі не затаюючи зовсім ні доброго ні лихого.

Певний, що Ти вмітимеш заховати вповні мовчання в цій справі, остаю з поважанням і цілую сердечно Тебе і Твою жену.

Твій друг,

Іван М.

Відповідь приятеля.

Дорогий Друже!

Я дуже втішився, коли прочитав цих кілька слів, з якими Ти звернувся до мене. Рівнож приємно мені, що Ти тішишся з мойого родинного щастя.

Твою просьбу сповняю тим радніще, що я чув і знаю про згадану панночку та її родину самі тільки похвальні річи. Це гарна

шляхотна родина, про яку ніхто лихим словом не згадає. Маєток невеликий, за те дівчина гарна й чесна. Желаючи Тобі заздалегідь щастя,

Здоровлю Тебе сердечно,

Петро К.

Розвідування дами при помочи приятельки.

Дорога, люба Приятелько!

Позволь мені відразу приступити до річи. Одна важна справа занимає всі мої думки, так що не сила мені писати ще про що там інше.

Розваж тільки, прошу! В часі однієї гостини в Панства Н. запізналась я цього літа з одним молодим мущиною, який відтак досить часто бував у нас. Признаюся Тобі, що я все дуже радо його бачила й не заперечую, що чую до нього якусь симпатію... Вчора вечером він попросив мене о мою руку. І хоч цей його крок не був так надто несподіваним, все таки я не була ще на нього приготована й тому прошу Тебе о пораду.

Ти знаєш цього молодого мущину дуже

добре й тому можеш подати мені докладні відомости про його вдачу та характер і про виховання. Він називається Богдан Я...

Не потребую додавати, що я кожної хвилі готова віддячитись Тобі за цю прислугу, і що я вповні задержу о цім таємницю.

Кінчу в надії, що Ти скоро поспішишся з відповідю, і здоровлю Тебе щиро.

Твоя вірна приятелька,

Анна В.

Неприхильна відповідь.

Моя дорога Приятелько!

Твій лист заскочив мене несподівано й засмутив мене немало. Бо на жаль я не можу представити Тобі Богдана Я. в гарному світлі. Мусиш залишити всяку думку про заручини з ним, хотьби Твоє серце тягнуло Тебе не знать як сильно до нього. Його вже карано раз за крадіж, до того ще він дуже брусоватий. Батько його любить дуже заглядати до фляшки та счиняє часто дома бучі. На Твойому місці жадна здоровodумаюча панночка не віддалаб йому своєї

руки. Він прямо зробився в нашій околиці неможливим і тому мусів відїхати в інше місце.

Я знаю, що такими непідлесними словами про нього я спричиняю Тобі смуток. Але Ти не сумуй, а радше тішся, що можеш заздалегідь оминути лихо. — У нас усе гаразд. Ми всі тішимось гарним здоровлям.

Цілую Тебе щиро,

Твоя Марія Н.

Лист до приятельки з чужини.

Дорога Приятелько!

Вже довший час перебуваю в далекому чужому місті, за горами, за морями. Чуже мені це місто й таким останеться для мене на завсігди. Ходжу й блуджу тут без ясної цілі перед очима та згадую зі сумом любу Україну.

Як там гарно! А тут!... Шкода й прирівнювати! Тут і сонце здається не смієсь, а плаче, тут пташки якось сумно співають, тут і люде інші...

Не маю я приятелів і не хочу їх мати. Бо нащо вони мені? За те завсігди думаю тіль-

ки о Вас, завсігди плаває Ваш образ мені перед очима. — Чи Ви думаєте коли о мені, Згадуєте часи, коли ми нераз із собою говорили?...

Здається мені, що це велике місто давить мене своїми мурами, від яких холод тільки віє на мене. А так бажалобся щирого, любого тепла...

Напишіть до мене, а може з Вашими стрічками прилине це щире тепло, якого ту нема.

Здоровлю Вас сердечно,

Ваш друг Василь Б.

II. ЗАЯВЛЕННЯ ЛЮБОВИ Й ОСВІДЧИНИ.

Лист Мущини.

Високоповажана Панно!

Нераз постановляв я собі написати до Вас лист, нераз хапав я вже за перо, та пробував написати кілька щирих слів, але ніколи мені проба не вдалася. — Чи не буду занадто смілим, коли в цьому листі виражу то, що від довшого часу панує в мойому серці? Чи не занадто я певний про Ваше довіря до мене? Вже довго тішусь я щастям, яке позволяє мені любуватись Вашим видом і пізнавати з дня на день чим раз краще Ваші гарні душевні прикмети. З дня на день я переконуюсь чимраз більше о Вашій ангельській доброті, о Вашій чистоті характеру. Чи не малиб Ви нічого проти цього, щоб я посідав на завсігди таку коштовну перлу, якою Ви є?

Колиб Ви відчували це саме, що-до моєї

особи, що я відчуваю що-до Вас, я нічого більше не бажав би. У Ваших руках лежить моя доля!

Не будьте жорстокі і не відберіть її від мене!

Ваш щирий поклонник,

Н. Н.

Прихильна відповідь.

Дорогий Пане!

Ваша шляхотна скромність є для мене запорукою, що Ваші чувства супроти мене є наскрізь щирі. Мені любо було читати Ваше сердечне писання. Я чула себе близько Вас, мій любий... Як це воно сталося, не знаю, виджу тепер тільки, що Ви одинока людина, про яку я заєдно думаю. Я все думками коло Вас. Я в думках веду з Вами тихі розмови. Як гарно булоб це, колиб наші серця злучились на віки.

Ваша щиролюбляча Вас,

Орися С.

Гаряче заявлення любови по довшій знакомости.

Моя Дорога Іринко!

Не можу забути на ці чудові щасливі хвилі, коли я чувся близько Тебе, коли дивився в Твої голубі як небо очі, коли дотикався Твоїх милих ручок...

Хотівби я зробити Тобі подарунок, що говоривби Тобі все про мої гарячі чувства до Тебе... Колиб я був королем, я наложивби корону на Твою голову. Колиб я був багачем, обсипавби Тебе золотом. На жаль, я ні одно, ні друге. За те я віддаю Тобі себе цілого.

Чи можу в заміну жадати Твойого серця?

Ох, напиши, Люба!

Твій щиро Тебе кохаючий,

Любомир К.

Прихильна відповідь.

Шановний Добродію!

Ваше письмо втішило мене незмірно. З сердечною радістю читала я його. Для мене це невимовне щастя, що я позискала лю-

бов такого поважаного чоловіка, як Ви. — Будьте переконані, що моїм найщиріщим бажанням є, щоби наші серця получило на віки таке взнесле чувство, як любов.

Щиролюбляча Вас,

Ірина Г.

Заявлення любови й просьба о стрічу.

Дорога Пані!

В часі мойого пробування у Вашому домі Ви певно завважили, що Ви збудили в мені багато більше заінтересовання, як інші панни. Не дав я пізнати цього по собі, думаю одначе, що Ви мусіли спостеречи мою необоятність що-до Вашої особи. Переконуюся, що моє чувство до Вас змагається з кожним днем, бо тепер вже люблю Вас щиро. Нераз вже думав я освідчитись, але в рішучій хвилі бракувало мені все відваги, тимбільше, що я боявся відмовної відповіди та не хотів наразитися на неприємну для мене несподіванку. Нині одначе рішився я вхопити вкінці за перо, щоби на письмі вилити ці чувства, які ворушать моє серце від довшого часу. Я люблю Вас цілим сер-

цем і буду невимовно щасливим, коли Ви схочете поділити мої чувства.

Не жадаю письменної відповіди, прошу тільки, щоби Ви на знак згоди припняли до сукні букет з незабудьків і стрінули мене завтра рано в публичному городі. Буду тоді певним, що Ваше серце належить до мене.

З правдивим неспокоєм очікую завтрішнього дня, який рішить мою долю.

Щиро відданий Вам,

С. С.

Освідчини по короткій знакомости.

Дорога Панно Маню!

Від хвилі, як я Вас пізнав, запалав я до Вас правдивим коханням. В кожній порі дня моя думка занята тільки Вами, тільки про Вас цілий час мрію. Я не певний одначе, чи й Ви, панно Маню, ділите мої чувства, і чи я позискав Вашу симпатію. Сама думка про це, що Ви не співчуваєте мені, наповняє моє серце великим сумом. Я не в силі жити дальше в непевности!

Найдорожча Панно Маню! Запевніть ме-

не о своїй симпатії, а тоді зробите мене найщасливіщою людиною в цілім світі. Напишіть мені, що хочете стати моєю дружиною. Старатисьму всіми силами зробити Ваше життя приємним, аби Ви ступали по цвітах, а не по тернях. Благаю Вас ще раз о прихильну відповідь, а тимчасом

Зістаю на віки Вас кохаючим,

Никола Н.

Відмовна відповідь.

Одержавши Ваш лист, я не мало здивувалася. Здається мені, що я не дала Вам причини, щоби Ви числили на мою взаїмність. Можу Вас запевнити, що чую до Вас глибоке поважання, але серце моє вже давно заняте. Я вже від року заручена. Люблю свойого судженого цілим серцем, а він мене рівнож. Думаю, що це вповні виправдує мене перед Вами.

З глибоким поважанням,

Зофія М.

Освідчини по довшій знайомости.

Дорога Орисю!

Прости, що я осміляюся в такім товариськім тоні відзиватись до Тебе. Думаю, що Ти не візьмеш мені цього за зле, хочби зі згляду на ту приязнь, яку Ти оказувала мені вже від довшого часу. Я певен, що не є для Тебе таємницею моє щире, гаряче кохання, якого предметом є Ти, моя люба. Не тільки Твоя тілесна краса, але й Твої душевні прикмети взяли мене цілого в полон. Не хотів я визнати своєї любови доти, доки я не переконався, що я не є обоятним для Тебе. Признаюся Тобі, що люблю Тебе першою і гарячою любовю. Не знаю, що сталосьби зі мною, колиб Ти не могла бути моєю дружиною.

Ти не братимеш мені за зле, що отвираю перед Тобою глибини мойого серця. Старатисьму всіма силами зробити Тебе щасливою. Жадна жертва не буде для мене страшною. Бо що-ж для мене життя без Тебе?!

Скажи мені, мій дорогий Ангеле, чи поділяєш мою любов і чи хочеш стати моєю

дружиною. Ласкава відповідь буде для мене правдивим щастям. Очікуючи, Найдороща, Твоєї відповіди з великим несупокоєм,

Остаю з глибоким чувством любови.

Мирон Ф.

Прихильна відповідь.

Мій Дорогий Миронцю!

Я не знала зовсім, що маю такого щирого Друга. Твоя щирість і отвертість, з якою Ти висказав свою любов супроти мене, вимагає також отвертости з моєї сторони. — Упевняю Тебе, що Твоє поведення не осталo без впливу на мене. Я люблю Тебе і то люблю щиро, сердечно. Старатисьму від тепер все так поступати, щоби заслужити вповні на Твою любов. Тішити буде мене дуже, коли наша приязнь стане ще тісніщою. Найкращу нагоду до цього дає нам наш дім, в якому я сподіюсь бачити Тебе багато частіще, як передтим.

На разі прийми сердечні поздоровлення від відданої Тобі,

Мільки Н.

Освідчаючий лист до товаришки молодечих літ.

Найдорожча Олесю!

Чи тямиш ще ті літа, коли ми бавились разом, як були ще дітьми? Алеж як моглаб Ти їх забути?! Не забула Ти певно й ті часи коли ми пізніще обмінювались нераз словами в родительськім домі. Прийшла напослід хвиля, коли ми мусіли розлучитися. Доля загнала мене в чужину, а Ти осталa на Рідній Україні. Шість літ минає, як ми не бачимо одно другого. Але Твій образ я бачу все перед своїми очима, й ніколи він не зблідне в моїй уяві. І нераз у хвилю зневіри Твій образ додавав мені життєвої охоти та відваги. Тобі завдячую багато: всі веселі хвилі в мойому життю. Щось могучого є в тому невидимому ланцюзі, який злучує моє серце з Твоїм, хоч їх розділюють гори та моря. Любов це сила, що веде чоловіка до добра. Це досвідчив я сам на собі.

Позволь мені, дорога Олесю, сказати ще одно слово: Я люблю Тебе. Люблю глибокою щирою любовю. Чи моглаб і Ти мене

любити? Чи є ще в Твойому серці маленьке місце для мене? Поділи зі мною радість і горе на спільній дорозі життя. Рішися стати моєю дружиною! Від Твойого рішення зависить усе моє будуче щастя. Це я відчуваю вповні. Одначе якби там Твій суд не випав, завсігди шануватиме Тебе тай цінитиме

Твій вірний друг,

Іван З.

Прихильна відповідь.

Любий Івасику!

Твій лист був для мене великим щастям. Я читаю в ньому те, про що я могла тільки мріяти. З товаришки дитячих літ виросла тепер велика панна, яка ніколи не може забути на Тебе. Мої сни показували мені часто - густо чарівні образи, яких здійснення я ніколи не ждала. Чиж малиб вони сповнитись?

О, Твоя Олеся, щаслива без міри! Вона хоче стати Твоєю дружиною. Родичі, яким я показала Твій любий лист, не мають нічого проти нашої любови. Приїзди тільки

скоро, мій Милий, до нас, щоби я почула Твої гарні речі, та висповідалась перед Тобою із моєї любови!

Твоя на віки вірнокохаюча,

Олеся К.

Лист із просьбою о руку панни.

Найдорожча Пані!

З хвилею, коли я пізнав Вас, зник цілковито спокій із моєї душі. Пізнавши Вас ближче покохав я Вас так, що життя без Вас не можу собі представити. Хоч пишу це з певного рода непевністю, думаю одначе, що я для Вас не цілком обоятний.

Принайменше мені деколи здавалося, що я бачив у Ваших очах прихильність до мене.

Надійшла для мене рішуча хвиля. Нині хочу просити Вас о руку, що дорожча для мене над усе в світі. Думаю, що Ви не відмовите Її мені і цим зробите мене найщасливіщою людиною в цілому світі. Будьте певні, що ніколи не пожалуєте свойого прихильного рішення. Цілим життям старатисьму віддячитися Вам за це.

Маю надію, що Ви вислухаєте моєї просьби, за що дякую вже наперед і остаю

Вашим найвірніщим приклонником,

Василь Л.

Відповідь брата за сестру.

Вповажаний Пане!

Позволю собі, як брат Катрусі, відповісти за ню на Ваш лист. Сестра моя не робила мені жадної таємниці з Вашої знакомости; я знав про кожний Ваш крок і набрав переконання, що моя сестра не булаби за Вами щасливою. Чому? Це Ви добре знаєте самі, і я не потребую Вам цього виясняти. З причини, що Ваша дальша знакомість може вплинути зле на мою сестру, прошу Вас о зірвання з нею всяких зносин і відкликуюсь у цім згляді до Вашої чести.

Пересилаючи Вам цю певно неприємну новину,

Остаю з глубоким поважанням,

Володимир С.

Лист до впертого любовника.

Вповажаний Пане!

Жалую дуже, що задаєте собі тільки труду з безнастанним писанням листів до мене. Запевняю Вас, що Ви для мене цілком обоятні а навіть не милі. Ваша знакомість стала для мене тягаром. Може бути, що Ви можете подобатись іншій панні, бо ґуста є ріжні.

Прошу Вас отже рішучо: перестаньте засипувати мене своїми листами, бо в противному разі більше їх не буду відбирати.

Людвіка К.

Молода дама доносить батькові про освідчини.

Дорогий Тату!

Ваш останній лист, з якого я довідалась про Ваше здоровля, утішив мене дуже. Булаб я вже скорше написала до Вас, так завсігди щось перешкодило. Тай про ніщо зрештою було писати.

Тепер одначе не можу довше зволікати. Мушу Вас повідомити, що мій давний зна-

комий, п. В. Н., освідчився мені недавно. Я не дала йому жадної відповіди, тільки попросила о час до намислу, бо хочу порадитися Вас, таточку. Любий таточку, я признаюсь, що мені подобався його характер і вдача й я радо його бачу. Тай усі його поважають.

Я радо подалаб йому руку колиб Ви, таточку, не мали проти цього нічого.

Прошу Вас, таточку, скажіть мені скоро Вашу гадку. Очікую нетерпеливо Вашої відповіди. Сердечні здоровлення шлю

Вам, таточку,

і любим браттям і сестрам,

Юлія Б.

Син просить родичів о дозвіл на заручини.

Дорогі Родичі!

Вже довгий час ждали Ви на мій лист. — Хотів я було написати до Вас передше, так все якось не мав часу. Тай Ви до мене довго не писали, тому я міг сподіватись, що коло Вас усе гаразд, тай собі не писав до Вас.

Нині хочу, як наказують мені мої синів-

ські обовязки зглядом Вас, повідомити Вас про одну дуже важну річ, яка обходить дуже моє серце й від якої залежить усе моє будуче щастя.

Я запізнався тут з однією дівчиною, якої характер, приємне поведення і доброта серця наповняють мене найкращими надіями, і я радо хотівби мати її за свою жену. Я ще не казав їй рішучого слова, бо жду на Вашу відповідь. Але о скільки я знаю, дівчина любить мене також, її родичі не мають нічого проти цього, щоби ми побралися. Вона є другою з ряду дочкою одного столяра, який досить добре стоїть, тільки не має поважніщого майна.

Посилаю Вам її фотоґрафію.

Ожидаючи нетерпеливо Вашої прихильної відповіди, здоровлю Вас щиро,

Ваш син,

Людовик Н.

Відповідь родичів.

Дорогий Сину!

Так довгий час очікували ми Твойого листа, аж прийшов цей останній, який нас

трохи здивував. Ти пізнав дівчину тай просиш о наше позволення на заручини. Щож маємо Тобі відповісти? Ми-ж не знаємо дівчини і можемо хіба рішитись після Твоїх слів. Твої слова хвалять її. Ми не маємо причини Тобі не вірити, думаємо, що Ти вибрав з належною розвагою, і тому не можемо Тобі противитись. — Хай Бог благословить Тебе, Сину!

Очікуємо скорих Твоїх відвідин із нареченою.

Будь поздоровлений від
люблячих Тебе
Родичів.

Лист до батька з просьбою о руку дочки.

Вельмишановний Добродію!

Я чую, що я занадто смілий, коли позволю собі звернутись до Вас листовно в одній дуже важній для мене справі. Але я думаю, що Ви не будете гніватись на мене за цей крок, який спричинила тільки гаряча симпатія до Вашої доньки, панни Дори. Не маючи нагоди поговорити з Вами про цю справу особисто, позволю собі заявити

Вам оцею дорогою, що тільки Ваша донька Дора моглаби дати мені то щастя, про яке я мрію, якого цілим серцем бажаю. — Тільки одна Ваша донька моглаби обдарити мене коханням, тим нерозірваним ланцюгом, що лучить два серця на віки в супружжі.

Чи Ви, Шановний Добродію, маєте що проти нашої супружої злуки?

Думаю, що моє становище досить відповідає вимогам Вашої доньки, яка хотілаб вийти замуж, о скільки я можу судити, за урядника, що посідавби сталу плату, достаточну для пристойного удержання родини.

Не пишу про свій характер. Сам себе не хочу хвалити, а можу тільки згадати, що круг моїх товаришів і знакомих уважав мене завсігди за добру й шляхотну людину. Впрочім Ви можете самі засягнути потрібних інформацій про мене.

Що-до панни Дори, то я певний, що вона не відмовить мені прихильного слова.

Ще раз прошу Вас, Шановний Добродію, о позволення на нашу злуку, а я зі своєї

сторони запевняю торжественно словом чести, що маю на оці тільки будуче щастя Вашої доньки.

Висловляючи Вам моє глубоке поважання, очікую на ласкаву відповідь.

Петро С.

Відповідь батька.

Дорогий Пане С.!

Ваш лист зробив мені велику приємність. Щодо мене, так я згоджуюся цілком на Вашу супружжу злуку з моєю донькою і радо Вас благословлю.

Моя донька рівнож приймає Ваше предложення з великою приємністю. Позволяю собі одначе звернути Вам увагу, що на разі не можу дати жадного віна своїй доньці. Мої справи сильно погіршилися, так що я тепер не в силі дати їй нічого більше крім виправи. Прошу отже, застановіться над цею справою і відпишіть мені по сумлінню, що Ви думаєте. Ліпше, як Ви відступите тепер, коли Вам маєток конче потрібний,

ніж малиб Ви пізніш дорікати моїй донці, що вона не внесла Вам жадного віна.

З щирим поважанням,

Мирон З.

Лист до родичів з просьбою о руку доньки.

Високоповажані Панство!

Зводьте ласкаво дарувати мені, що смію звертатися до Вас в такій важній справі о-цею дорогою. Моя нерішучість не позволяла мені висказати устно цих глибоких чувств, якими переповнене моє серце. Задля того позволю собі листовно заявити, що люблю Вашу доньку, панну Ірину, і що одиноке моє бажання є мати її моєю дружиною.

Вже кілька разів хотів я просити Вас о її руку, але якась несмілість не позволяла мені цього зробити. Одначе нині, коли мої чувства не тільки що не змінилися, але противно міцніють чимраз більше в моїй груди, прошу Вас о позволення відвідувати Ваш дім в характері судженого Вашої доньки. — Думаю, що Панна Ірина не буде противна мойому бажанню.

Мої справи стоять цілком добре, так що байдуже мені про всяке віно. Бажаю тільки дістати гарну жену, яка булаб доброю господинею та вірною товаришкою мойого життя.

В надії на ласкаву відповідь,

Остаю з глубоким поважанням,

Теодор Ш.

Відповідь родичів.

Дорогий Пане!

Мило нам відповісти прихильно на Ваш лист. Як ми так і наша донька радо згоджуємося на Ваше предложення. З Вашими родичами жили ми довгий час в сердечній згоді тай Вас самих знаємо не від нині як чесну, повну такту людину, тому й тішить нас, що віддаємо свою доньку в гарні руки. В цїли обговорення цеї справи докладніще Ви будете ласкаві загостити до нас сьогодня вечером.

При цій нагоді складаємо Вам наші

найгарячіщі бажання,

Н. Н.

Лист з освідчинами до старшої панни.

Вповажана Пані!

Щаслива судьба завела мене на моє теперішне місце поблизу Вас, моя Пані.

Щодня мав я нагоду бачити Вас і дивуватися Вашій запопадливости, працьовитости та Вашому гарному характеру. Ніколи передтим не зробила на мене жадна дама такого глибокого враження, як Ви, так що я осміляюся просити о Вашу руку. Доля хотіла, що я дотепер тинявся самітний, хоч я мав уже нагоду завести своє родинне гніздо.

Маю досить гарне заняття, а крім цього маєток, який вповні вистарчить на приличне удержання. По глибокій розвазі рішив я предложити Вам бажання стати моєю женою, тому можете бути певні, що мені залежить лише на Вашому будучому щастю.

Коли Ви не маєте нічого закинути мойому характеру тай можете рішитись стати моєю дружиною, прошу сейчас ласкаво мені відповісти!

Остаю Вашим щирим поклонником,

Іван Б.

Прихильна відповідь.

Вповажаний Пане!

Ваші ласкаві слова зворушили дуже моє серце. Вони збудили бажання і мрії, які заснули на дні мойого серця.

Признаюся Вам, що я навчилася Вас шанувати і любити від того часу, коли Ви переїхали в наші сторони. Про любов я не думала, але вона мусіла бути в мене, хоч я про це не здавала собі ясно справи. Ваш лист розбудив її. Я люблю Вас і хочу стати Вашою дружиною, коли тільки Ви вважаєте мене гідною цього. Але мушу Вас упередити, що я не маю жадного маєтку.

Не зважаючи на мою ощадність мені не можливо було зложити гроша. Коли Ви мене дійсно любите й хочете попровадити мене до свойого дому як жену, я радо піду з Вами на шлюбний диван.

Любляча Вас щиро,

Евгенія К.

Просьба о руку вдови.

Дорога Пані!

Частіще мав я нагоду стрічати Вас, і чим більше я Вас бачив, тим більше я пізнавав Вашу гарну душу й Ваш чистий характер. З кожним днем чув я сильніще, що щось мене тягне могучою силою до Вас. За кожним разом збільшалась в мене охота запізнатися з Вами ближче й з'єднати собі Вашу прихильність. На жаль обставини не позволяли мені визнатись перед Вами устно, тому я вибіраю письменну дорогу. Хочу Вам сказати просто й щиро, що я Вас не тільки високо шаную, але й гарячо люблю і Ви незмірно ущасливилиб мене, колиб згодилися стати моєю дорогою дружиною. Ви знаєте досить добре мене й мої обставини, так що я не потребую про них розписуватись. Як можете любити мене як свойого мужа й віднайти в мені хоч частку страченого, так прошу ущасливити мене кількома ласкавими словами відповіди, а там я й устно предложу Вам мою просьбу о Ваше серце й руку.

Ваш щирий поклонник,

Петро Н.

Прихильна відповідь.

Вповажаний Пане!

Ваше шановне письмо з дня.... приємно мене здивувало. Вже від давна знаю я Вашу шляхотну вдачу та Ваш прямий характер. Але ніколи не прочувала я цього, щоби Ви просили мене колись о мою руку. Бож я не забула ще мойого дорогого покійного мужа, тай ніколи його не забуду. З мойого серця ніколи не щезне дорога згадка про його, навіть при боці нового мужа. Коли Ви хочете взяти останню частку моєї любови, так прийдіть і прийміть моє сердечне стиснення руки.

Буду просити відтак Всевишнього, щоби я була для Вас тим, чим Ви бажаєте мене мати.

З глибоким поважанням,

Юлія Л.

Відмовна відповідь.

Вповажаний Пане!

Ваше письмо приносить мені велику честь, однак я не можу сповнити Вашої просьби, бо я прирекла свято, що по смер-

ти мойого дорогого мужа не буду женою жадного іншого мущини, бо не сила мені віддати любов другому мущині, якої я вже не маю, тому що посвятила її всю дорогому покійникові.

Прикро мені слати Вам таку рішучу відмовну відповідь. Одначе годі! Я хочу прожити свої останні дні в відосібленню і в єдиній згадці про мойого любого мужа. Хай судьба пішле Вам іншу жінку, при боці якої Ви чулиб себе щасливим.

Желаючи Вам цього,

Остаю з поважанням,

Юлія Л.

Лист молодого фармера до фармерської дівчини.

Дорога Товаришко!

Дуже важна справа спонукала мене написати цей лист. Вже від кільканацять літ ми знакомі з собою, ходили разом до школи, разом бавилися, так що завязалася між нами щира дружба. Цю дружбу скріпляли ще приязні відносини наших родичів. Цих кілька молодечих літ минули як блискавка.

Я й не спостерігся, як став дорослим парібком, а Ти дорослою дівчиною в цвіті віку.

Батько мій хоче віддати мені господарство, бо вже не може сильно працювати із за старости, але наперед каже мені постаратись о господиню.

Я вже перейшов гадкою всі наші дівчата, але жадна з них не подобалася мені так як Ти. Бо тільки Ти одна мила мойому серцю, Тебе одну тільки мігби я взяти за жену. Не знаю однак, чи схочеш мене, чи Твоє серце вільне ще, бо не один фармерський син заскакує коло Тебе. Тай не диво-ж, бо Ти дівчина як калина.

Коли Ти не віддала ще свойого серця нікому, коли маєш хоч іскру любови для мене в своїм серці, так прошу Тебе, стань разом зі мною на однім шлюбнім коверці та злучи свою долю з моєю на віки.

Мої родичі радо згоджуються на нашу звязь, а так само, думаю, й Твої, розходиться тільки о Твоє слово, моя Дорога!

Будь здорова, чорноброва!

Не дай мені довго чекати на відповідь.

Твій аж до смерти,

Михайло З.

Прихильна відповідь.

Дорогий Михасю!

Твій лист незвичайно мене втішив, бо він дав мені відповідь на то, про що я вже давно тільки мріяла. Я люблю Тебе, Михасю, вже від давна. Але я не могла якось признатися перед Тобою, що Тебе люблю. Аж Твій лист отворив мені уста.

Люблю Тебе, мій соколе, і тільки жду на хвилю, котра нас злучить на віки.

Твоя, Меласся Н.

Лист ремісника.

Дорога Панно Маріє!

Прошу дарувати мені, коли я пишу ціл-ком просто про те, що думаю, а не гарними вишуканими словами. Я собі простий чоловік — ремісник, який не має часу на те, аби ломити собі голову над тим, якби то дуже гарно написати листа. Тому я без усяких натяків хочу сказати просто й отверто, що я Вас дуже люблю і хотівби як чесний ремісник, злучити своє життя з Вашим. Кілька літ блукав я по ріжних містах, бачив не одну гарну панну, але жадна з них не по-

добалася мені так дуже, як Ви. Ваша працьовитість, ощадність і скромність, це неоцінені скарби для мене.

Не буду про себе багато говорити, бо Ви й так мене добре знаєте. Думаю, що я не маю злого серця, що Вам буде добре зі мною жити. Коли не маєте нічого проти мене, так я віддаю Вам у Вашу власть моє серце, яке тільки для Вас одної бється.

Як знаєте, моє ремесло не йде мені зле, а коли що мені брак у моїм господарстві, так це певно жінки.

Коли відпишете мені прихильно, то поговоримо пізніще о нашій справі більше. Покищо я кланяюсь Вам низенько.

Ваш, Микола С.

Прихильна відповідь.

Дорогий Пане!

Я дуже вдячна Вам за Ваш лист і за Вашу щирість і отвертість. Я таксамо хочу бути щира з Вами, й тому скажу Вам отверто, що я Вас також люблю і високо Вас ціню.

Я порадилася в цій справі своєї матери,

а вона нічого не має проти нашої злуки, бо знає Вас як чесного правого чоловіка. Пристаю отже, на Вашу пропозицію і радо стану Вашою женою. Буду старатися допомагати Вам по своїм силам у Вашому ремеслі та господарстві. Вмію бути ощадною, бо я також донька ремісника.

Будьте ласкаві відвідати нас як найскорше, а тоді поговоримо основніще. Очікую Вас нетерпеливо.

Остаюсь Вам відданою щиро,

Леся М.

Відмовна відповідь.

Вповажаний Пане!

Дякую Вам за честь, яку Ви зробили мені Вашим вибором. Хоч як мені прикро, мушу однак заявити Вам, що не можу приняти Вашого предложення. Я прирікла собі не виходити ніколи замуж, до чого змушують мене важні причини. Маю стареньку, хору матір, яку я люблю над життя, для якої я одинока потіха й розрада. Також маленький брат і сестричка віддані під мою опіку.

Колиб я вийшла заміж, не моглаб я сповняти своїх обовязків супроти матери та родини, бо муж бувби для мене найпершим.

Я не малаб спокійної хвилі, колиб я знала, що моя мати терпить невигоду та недостачу.

Зза тої головної причини не можу віддати Вам своєї руки.

З глибоким поважанням,

Катря Н.

Лист вдівця.

Дорога Пані!

Ваші визначні чесноти, Ваше гарне серце й чиста душа звернули мою увагу на Вас і зродили в мені бажання, запізнатися з Вами ближче.

Чи не моглиб Ви рішитися, поділити зі мною радість і горе та заступити мені покійну дружину, а моїй дитині матір?

Я вже в тім віці, де людина поважно застановляється над кожним своїм кроком, тому прошу моє предложення уважати за цілком серіозне. Я бажаю мати вірну та тиху жену, добру господиню, а для моєї ди-

тини люблячу матір. Зі своєї сторони жертвую свою любов і запевнене гарне життя.

Коли Ви не маєте нічого проти цього, щоби стати жінкою вдівця і матерю моєї дитини, так будьте ласкаві відписати мені кілька стрічок.

Здоровлю сердечно.

Тарас Т.

Прихильна відповідь.

Дорогий Пане М.!

Ваше щире письмо з...... здивувало мене немало, тому що між нами є велика маєткова ріжниця. Я застановлялася довший час, що маю Вам відповісти. Так, послухайте-ж! Я все Вас високо цінила, відколи я Вас пізнала, а Ваша Покійна дружина була моєю щирою приятелькою. Коли Ваша просьба серіозна, я старатисьму совісно заступити Вам Вашу дорогу жену, а Вашій дитині матір. Рішайте тепер по своїй совісти та по голосу свойого серця.

Ваша вірна приятелька,

Марія Ш.

Відмовна відповідь.

Вповажаний Пане!

Немалу честь зробили Ви мені Вашим листом. На жаль, обставини мої не позволяють мені прихилитися до Вашої просьби. Ви певно знаєте, що не я сама розпоряджаю своєю рукою. Родичі мої не позволяють мені виходити заміж, коли вже з першого подружжа є діти. Прикро мені дуже, але я мушу слухати волі родичів.

Остаю з поважанням,

Анна Г.

Другий лист вдівця.

Ласкава Пані!

З хвилею, як я запізнався з Вами, розгорілось в мойому серці гаряче чувство любови. Але глибоке поважання, яке я чую до Вас та непевність, чи Ви прихильно приймете мої заяви любови, змушували мене до довшої мовчанки.

Але серце не обманути! Не сила мені носити в ньому таємно то, що вже віддавна хоче вирватись на зверх, не сила мені таїти дальше того, чим переповнене в щерть моє

серце. Очікую на Ваш осуд, який ущасливить мене на віки, коли згодитеся віддати мені Ваше серце.

Позвольте мені манити себе надією, що Ви не відкинете моєї смілої просьби, що недалека хвиля, коли зможу Вам устно виповісти то, що криється на дні мойого серця. А тепер хай вільно мені буде назваться Вашим вірним слугою,

Вячеслав Б.

Прихильна відповідь.

Шановний Пане!

Велика прихильність, з якою Ви відноситесь до мене, правдива щирість, з якою Ви висказуєте свої шляхотні чувства, примушують мене приняти Вашу пропозицію. Вона тільки честь мені робить! Моїм завданням від тепер буде ставатися з кожною хвилиною гіднішою того довір'я, яким Ви мене наділили. Старатисьму сповняти по совісти ці обовязки, що їх накладає на мене нова звязь. Знаю, що старший мущина потребує чутливої душі ще більше, як молодий. По змозі буду старатись бути для

Вас тим промінням, яке освітлює понурі хвилі життя.

Думаю, що зрозумієте мої щирі думки, і в тій надії

Остаю щиро Вам прихильна,

А. Н.

Відмовна відповідь.

Шановний Пане!

Вельмипочесне для мене Ваше предложення збільшить цю пошану, яку я завсігди чула до Вас. Вірю, що Ви хочете посвятитися для свойого щастя. Не сумніваюся, що наше спільне життя відповілоб нашим взаїмним бажанням. З вдячністю принялаб я Ваше предложення, на жаль мої прикрі родинні відносини не позволяють мені на цей крок.

Жалую дуже, що Ваш вибір випав на мою особу. Ви моглиб легко знайти іншу женщину, не звязану нічим, яка може булаб гідніщою Ваших шляхотних прикмет. Сподіюся, що ця обставина не зменшить Вашої прихильности до мене, тим більше, що

я тут не при вині. Прийміть мої щирі запевнення правдивого поважання.

З. З.

Лист до матери з просьбою о руку дочки.

Ласкава Добродійко!

Пишу цей лист в надії, що простите мені мою сміліссть. Справа, яку тут порушую, є для мене першорядної ваги.

В часі відвідин у Панства Н. Н. пізнав я Вашу доньку, панну Оксану. Вже першим своїм поглядом викликала вона на мені таке враження, що я його не в силі описати словами. Перебуваючи довший час у Панства Н. Н. мав я нагоду пізнати панну Оксану ближче. І чим більше зближався до панни Оксани, тим сильніщі чувства збуджувалися у мене. Я не счувся, як полюбив її гарячою любовю.

Я признався Її із своєї любови і хоч не дістав рішучої відповіди від Ньої, так я певний, що панна Оксана хоче дати головне слово Вам, Пані Добродійко!

Не думаю, щоби П. Добродійка уважали мене негідним Вашої доньки. Характер мій

— думаю — трохи Вам знакомий, так що я не потребую про себе Вам писати. Маєткові мої відносини є в цілком доброму стані. Невдовзі думаю отворити свою власну торговлю і тому добра та щира порадниця та помічниця потрібніща мені тепер, як коли небудь іншим часом.

Прирікаю Вам, Пані Добродійко, що старатисьму бути найліпшим зятем і мужем.

Надіючись на прихильну відповідь,

Цілую руці,

Борис Г.

Відповідь матери.

Вповажаний Пане!

Ви добре зробили, що зі своїм листом віднеслися на мою адресу, як матери, що одинока може розпоряджати рукою своєї доньки. Дякую Вам за честь, яку Ви зробили нам, заявляючи свою готовість прилучитися до нашої родини. На жаль, одначе, я не можу вволити Вашій просьбі, а то з цеї причини, що моя донька ще за молода, щоби могла входити в супружжу звязь.

Маю надію, що тих кілька слів не візьмете мені за зле.

З належитим поважанням,

А. Н.

III.
ЛИСТИ ЗАЛЮБЛЕНИХ І СУДЖЕНИХ

Лист до милої по від'їзді в чужу сторону.

Моя люба, дорога Лесю!

По довгій нудній подорожі дістався я якось щасливо на моє нове місце побуту. — Першою моєю гадкою та першим завданням було написати лист до Тебе, моя Дорога, сказати Тобі, як сумно, ох, невимовно сумно чути себе далеко від любої постати, яка для Тебе є дорожча над усе в світі, яка є для Тебе всім! Здавалось мені, що моє серце пукне з журби та туги за Тобою! Напиши мені кілька слів, Мила, розрадь мене своїми щирими речами, бо Ти одинока моя розрада в чужому краю.

Коли я сиджу самотний у вечірнім сумраці, думаю тільки про Тебе, Голубко, і здається мені, що Ти недалеко від мене. Ох, як тоді радісно мені на серці! Хотів би забути за все в світі ,тільки цілувати Твої рожеві уста, дивитися в Твої ангельські очі.

Я все з Тобою в думках розмовляю. І це підтримує мене в моїй самотині, додає мені надії, що наша розлука тріватиме тільки короткий час, а там...!

Напиши мені зараз довгий а довгий лист; я числю години, доки його не одержу.

Цілую Твої очі,

Мирон.

Відповідь.

Милий мій!

Яку радість приніс мені Твій листочок! Як любо-гарно було мені його читати! Яка пустка без Тебе, мій милий, довкола мене! Ні з ким поговорити, ні з ким порадуватись! Нігде не можу я знайти радости без Тебе, тай навіть родичі не видаються для мене такими, як були колись. Вони не знають, що Ти для мене все, Ти моя радість й моє горе, Ти для мене сонце ясне!

Тужу день і ніч за Тобою. Числю дні і ночі, години й хвилі до цього щасливого дня, коли побачу Тебе назад, мій соколе!

Ох, як хотілось би мені приспішити той день, годину!

Вертай, мій голубе, вертай скоріш!

Цілую Тебе сердечно,

Твоя, Леся.

Лист до милої з віддалення.

Найдорожча Одарко!

Кілька днів минуло від часу, як я попращався з Тобою, а як ліниво минають хвилі. Не увіриш, як сумно на души мені! Тільки про Тебе думаю, моя Мила, з Тобою веду тиху розмову, за Тобою тужу.

Наймиліща для мене хвиля, коли вийду за місто на поле, де можу на самоті думати про Тебе. Думки линуть до Тебе, до Твойого городця, де ми нераз сиділи під розлогою липою... Памятаєш?

Але тільки коротку хвилю тріває той приємний самообман. Пробуджуюся й бачу себе знов самітним.

Але я нічого не пишу Тобі про мою подорож. Коли я попращався з Тобою та Твоїми родичами здавалося мені що я стратив половину души. Поїзд засвистав немов

скажений і рушив з місця. Я виглянув з вікна й побачив, що Ви на пращання повівали за мною хусточками. Я стояв у вікні, аж доки не стратив Вас із очей. Потім мене огорнула задума, з якої збудили мене два жидики, що голосно почали говорити про якісь свої торгові справи.

Вінніпеґ досить мені подобався. Тільки сумно, мені, що мої брати Українці, сплять тут блаженним сном. Нема найменшого руху, а найгірше, нема щирих одиниць, які хотілиб вивести нижчого брата з зачарованого кола темноти!

Як розглянусь, напишу дещо більше. А тепер прощай, Мила, та не забувай, що далеко від Тебе людина, в якої тільки до Тебе серце бється.

Твій вірно Тебе люблячий,

Богдан К.

Лист милої, що тужить за милим.

Дорогий мій Соколе!

Вже так довго не маю ні одної вісточки від Тебе. Серце моє терпить великі муки. Ах, яка страшна оця непевність. Що за

причина, милий, що не пишеш листів до мене? Чи Ти хорий, чи забув про мене, чи... може покохав іншу?

Ти жорстокий, дуже жорстокий, коли виставляєш мене на муки непевности. Тобі може байдуже там, а тут сидить і воркує голубка, що немає голуба. Озовись, мій милий, хай знаю, що ще не забув про мене. Ах коби Ти знав, кілько я сліз проллю, кілько я ночей виплачу! Чомуж я так гаряче Тебе кохаю. Чому Ти завсігди мені перед очима?

Вчера я вийшла на часочок проходитися. Вечоріло вже. Сонце сідало вже спочивати і пращало своїм останнім поцілуєм стомлену гамором дня землю. Думаючи заєдно о Тобі зайшла я над річку, в те місце, де беріг заквітчаний свіжими незабудьками. Серце защеміло мені з болю на вид цих цвітів, що є знамям щирої, незмінної любови.

Я зірвала букет із тих квіточок і принесла його домів. Посилаю Тобі одну квітку на спомин. Хай вона говорить Тобі: Не забувай о тій, що гаряче Тебе кохає і тужить за Тобою.

А тепер будь здоров, мій соколе ясний, тільки не забудь зараз написати листа, щоби Твоя мила не терпіла дальше мук непевности.

Твоя на віки,

Оксана.

Лист прощання.

Дорога Софійко!

Надійшла та клята година, коли я змушений покинути рідне місто та попрощатися з Тобою. Завтра рано—вранці вирушаю в далеку дорогу. Я вже попращався з Тобою, але чую потребу написати Тобі ще кілька слів на спомин і заявити Тобі свою гарячу любов. Моєї любови ніщо не заглушить. Куди я тільки не ходжу, всюди бачу тільки Твій образ, Твої голубі очі, глибокі як море. І де тільки буду, думати му тільки про Тебе, моя Софійко!

Люба моя! Предмете моїх мрій! Не забувай про мене, бо чим бувби я без Твоєї любови? На саму згадку про це огортає мене розпука. Але пощо сумувати, коли

моя Софійка любить мене щиро й любитиме все, на віки.

Як тільки приїду на місце, напишу Тобі зараз листа, а тепер прощаю Тебе.

Твій вірний,

Левко А.

Посилаючи дарунок.

Найдорожча Анно!

Рівночасно з цим листом позволю собі заслати Тобі маленький дарунок на спомин. Не має він більшої вартости, але, як вислів моїх гарячих почувань до Тебе, він може бути цінним для Тебе. Колиб це було в моїй силі, я всі скарби світа зложив би перед Твоїми стопами, але можу тільки віддати Тобі моє серце, що горить любовю до Тебе, і цей малий перстень. Прийми його, моя Найдорожча, і носи його на тій руці, яку Ти мені прирікла. Хай він буде знамям моєї любови та пригадує Тобі завсігди в хвилях зневіри на моє серце, що тільки для Тебе бється, що тільки в Твоїй любови видить для себе найвище щастя. Хай цей

перстень зєдинить нас сильніще й буде висловом нашої звязи.

Ще не одна година мине, заки ми получимось з собою, але Ти потішся, що не довго вже мені блукати. Незабаром верну до Тебе, моя зірко, а тоді ніхто нас вже не розлучить.

До милого побачення, Люба! Напиши мені скоренько, бо я з неспокоєм очікую Твойого листа. Колиб я міг, орлом злетівби до Тебе, та не сила мені.

Поручаючись Твоїй памяти,

Остаю на віки Твоїм,

Теодор.

Відповідь.

Не чуюся в силі описати моєї радости, коли принесено мені лист, а в ньому прегарний перстень. Спершу я поцілувала його й притиснула до серця, а відтак наложила на палець. Не можу натішитись ним, не для того, що такий прегарний, але що це памятка від Тебе. Знаю, що Ти тяжко працював, від уст однимав собі, щоби зробити мені таку приємну несподіванку.

Дякую Тобі, мій Милий, за щиру память і добре серце. Я не можу віддячитись Тобі, бож не можу кохати Тебе більше, як тепер кохаю, а іншого способу, як Тобі віддячитись, не знаю.

Показувала Твій подарунок родичам, сестрам і кревним. Всі хвалять і желають мені, що маю такого Судженого.

Тепер прощаю Тебе, мій Милий. Дякую ще раз і запевняю Тебе про свою гарячу любов до Тебе.

Твоя на все,

Марія.

Суджена посилає свою фотоґрафію.

Дорогий мій Скарбе!

Не знаєш, яку велику радість вчинив Ти мені тим, що післав свою фотоґрафію. Вона така гарна... і цілком, цілком подібна. Оправлю її в гарні рами й завішу в своїй кімнаті. Це буде найкраща, найдорожча окраса в ній. Коли подивлюся на Твою фотоґрафію, буде мені здаватись, що дивлюся на Тебе самого.

В останнім листі Ти просив мене, щоби

я прислала Тобі також мою фотоґрафію. Ця Твоя просьба втішила мене немало, бо виджу, що я для Тебе все така дорога, як була. Щоби сповнити Твоє бажання пішла я вчора з моєю товаришкою Одаркою до фотоґрафа Н... Він зняв мою фотоґрафію і знимка випала чудово. Хай цей мій образ пригадає Тобі завсігди на Твою Анну, що надмірно Тебе кохає.

Кінчу вже, бо маю дуже пильну роботу. Впрочім Ти дістав від мене недавно широкий лист.

Цілую Тебе, Твоя вірна,

Анна.

Лист на іменини судженого.

Дорогий Никольцю!

Як сумно мені, що не можу бути при Тобі в день Твоїх іменин. Потішає мене тільки одна думка, що незабаром Ти будеш при мені на віки. І це не буде вже ніякий сон, це вже не мрія, а солодка дійсність. І та дорога дійсність додає мені сили зносити з тихим спокоєм Твою неприсутність.

Прийми мої щирі бажання з нагоди Твоїх

іменин. Хай життя буде для Тебе гарним побідним походом, побідною борбою. — Прийми й мою стяжечку, як знак моєї щирої любови. Не горди нею, а я старатисьму післати Тобі щось багато кращого на Твої іменини за рік і поздоровити Тебе сердечним поцілуєм. Тоді будемо ми вже разом в одному домі. Тоді вже не суджена але дорога Твоя дружина складатиме Тобі свої гарячі желання.

А тепер тисячі поцілуїв прийми
від Твоєї будучої дружини,
Люби М.

Лист на іменини судженої.

Люба Дарино!

Сьогодня іменини моєї Дарини, моєї найлюбіщої судженої і будучої дружини, мойого найдорожчого скарбу на світі. Щирі желання Тобі, Дорога, від мене! Хай щаслива судьба буде Твоїм вірним другом! Довгі літа любови хай злучать нас на віки! Щастя хай світить свій смолоскип усе перед Тобою, хай смуток і горе будуть Тобі не-

знані, а любов могучим огнем палає в Твоїй груди!

Висказом моїх сердечних бажань хай буде цей шаль і брошка, на якій серце пробите наскрізь стрілою. Ця брошка буде пригадувати Тобі на моє серце, що терпить любий біль ізза стріли кохання, що прошила його наскрізь. Прийми ці дарунки з таким серцем, з яким я їх Тобі посилаю.

Думаю, що за рік будемо вже разом. Не буде нас ділити далекий простір і будемо безмірно щасливі.

В надії на ті любі часи цілую Тебе, Мила,

Твій суджений,

Богдан А.

Відповідь судженої.

Дорогий Богдане!

Багато желань одержала я сьогодня. — Мої родичі, кревні і знакомі складали мені свої гарячі бажання, але, признаюсь Тобі, Твій щирий лист зробив мені найбільшу радість. Я чую себе такою щасливою, що не в силі навіть висказати цього словами. Кілька разів уже читала я Твойого листа й

ніяк не можу начитатись. Дарунки Твої дуже гарні, головно брошка з серцем пробитим наскрізь стрілою.

Та не такі гарні подарунки, як слова, що Ти пишеш мені при нагоді посилки тих висказів любови. Як глибоко-щиро вражають мене Твої слова, якими Ти запевняєш свою любов. Як ніжно торкаються вони мойого серця. Яке гаряче чувство взаїмної любови викликують вони в мені.

Хай тих кілька слів відповіди запевнять Тебе о моїй незмінній любови до Тебе.

Ждучи нетерпеливо на той час, що злучить нас на віки, остаю Твоїм вірним другом,

Дарина.

Желання милій Нового Року.

Дорога моя Ялино!

Не знаю, чи який Новий Рік був для мене таким милим, як теперішний. Таж у цім році зєднаємось ми на все з Тобою, Найдорожча! У цім році Ти будеш тільки моєю. Ти, що стала ціллю мойого життя. Це буде найщасливіщий рік для мене. Яка без-

гранична радість огортає мене на ту гадку, що незабаром буду спроможен назвати Тебе моєю. Мої золоті мрії стануть справдішною дійсностю.

Але я за своїм щастям забув навіть на ціль мойого листа. Желаю Тобі, мій Ангеле, щирого щастя. Хай дні Твої пливуть спокійним ясним руслом, як та річка небурхлива. Радість хай буде Твоїм нерозлучним другом, а любов вічно панує у Твойому серці. Будь здорова, як рибка у водиці, а гожа як рання роса.

Желаю Тобі всього добра й запевняю про свою незмінну любов.

Твій, Петро.

Мила сповіщає милого про примус родичів.

Любий Олесю!

Сумні — невеселі були наші таємні заручини. Сумні задля того, що не могли ми донести про них родичам. Ти не хотів моїх родичів просити о мою руку, тому що не вважав ще себе на гіднім становищу. Ти постановив підождати до того часу, коли Ти будеш міг сказати їм гордо: Я прошу

о руку й серце Вашої доньки, бо вважаю себе гідним того. Ти знаєш, милий, що я Тебе завсігди однаково цінила. Ти все однаково для мене дорогий. Але родичі мої думають про такого жениха для мене, який міг би дати мені гарне удержання. І вони вже мають на приміті будучого жениха для мене. Вони не знають того, що він осоружен мені. Не можу я спокійно дивитись на нього, такий він мені противний.

Думаю, що колиб я навіть витерпіла не знати що, не пішлаб я за нього. Це брусоватий і нешляхотний чоловік. Я не можу представити, як моглаб я погодитися з його вовчим поглядом.

Я визнала все родичам, але вони й слухати нічого не хочуть. Вони не знають, що таким поступованням ранять глибоко моє серце. Але хай буде, що хоче, я не піддамся ніколи. Моє серце не знатиме нікого крім Тебе. Прилітай соколе, скоріш, бо Твоя пташка сизокрила день і ніч плаче, побивається за Тобою.

Прилітай і забери мене з собою.

Чекаю на Тебе, орле,

Твоя Катруся.

Рішуча відповідь милого.

Вірна Катрусю!

Коли цей лист дійде до Твоїх рук, знай, що Твій сокіл уже в дорозі. Бистро летить він, щоби видерти голубку з пазурів жорстокого шуліка. Їду для розмови з Твоїми родичами. Представлю їм рішучо мої бажання, бо думаю, що надійшла вже відповідна хвиля. Почуваю себе мущиною, що сміло може сягати по руку женщини. Моє теперішне становище запевняє, що буду в силі удержати родину. Сміло гляджу в будучність, певен побіди над Твоїми родичами. Думаю, що вони з'уміють поступити як слід і без вагання віддадуть мені Твою руку. Моя минувшість є найкращим свідоцтвом для мене, а теперішність певно не завстидається перед минувшістю.

Колиб Твої родичі були на стільки короткозорі, що не виділиб, де лежить щастя їх дорогої доньки, я не завагаюся перед рішучим кроком. Знехтую їх волю й тим покажу, що мені більше залежить на Твоїм щастю, як їм. Незабаром Ти будеш повно-

літна й будеш розпоряджати сама своєю долею.

Тому, мила кріпись! Щастя наше недалеко!

Цілую і здоровлю сердечно,
Твій Борис.

Суджений питає о причину зимного поведення судженої.

Дорога Маріє!

Вчера пережив я сумні - пресумні години. Тяжким тягарем упали вони на мою грудь. Ти була вчера така мовчазна, така зимна й чужа супроти мене, хоч я з цілою щирістю, як завсігди, відносився до Тебе. Задля більшого товариства не міг я запитати Тебе о причину Твойого мовчання, тому роблю це нині листовно.

Що спонукало Тебе, мила, до такого немилосердного, жорстокого поведення супроти мене? Чи яка неприємна приключка зіпсувала Тобі Твій гарний настрій, чи може моє невідповідне захowання було тут причиною? Це справилоб мені велику прикрість, бо на Твоїй симпатії дуже мені за-

лежить. Пригадай собі на приречення, яке ми дали собі взаїмно: ніколи нічого перед собою не скривати, але щиро й отверто висказувати наші всі почування, нашу радість і наш біль. Можеш бути переконана, що я радо оминатиму все то, що каламутилоб Твій спокій і булоб для Тебе неприємним. Не скривай отже причини Твоєї мовчанки вчорашнього дня. Це справилоб мені велику муку.

Коли не я, але другі люде винні в цьому, так напиши мені, хай знаю, що я вільний від закиду. А я поможу Тобі певно забути на цю неприємну хвилю. — Може це була хвилева недиспозиція? Не скривай і того переді мною!

Заспокій кількома стрічками

Твойого Любомира.

Пояснення судженої.

Дорогий Любомире!

Прости мені за моє невідповідне поведення супроти Тебе й не гнівайся на мене! Ти зовсім був невинний. Я гніваюся тепер на себе саму, мій милий, що зробила Тобі та-

ку прикрість. Прости мені, прошу! Не буду ніколи такою жорстокою.

Першою причиною мойого невеселого настрою був нервовий біль голови. Потім мене дратувало невмістне поведення одної дами в товаристві.

Не гнівайся більше й приходи сьогодня вечером до нас. Щирі поцілунки чекають Тебе від

Твоєї Марії.

Запевнення любови.

Найдорожча Стасю!

На моє велике горе переконуюся чимраз більше, що Ти не віриш щиро моїй любови. Головно Твоя вчорашня розмова впевнила мене в сумнім переконанню, що Ти не даєш віри моїм присягам і сумніваєшся про моє щире кохання. Ох, моя мила, чим переконаю я Тебе, що Твоя недовірчивість цілком не на місці! Коли так думаєш про мене, кривдиш мене дуже, тим болючіще, що цілком несправедливо. В життю людини є нераз такі похмурі дні, які засівають у її душу зневіру до всього, навіть до власного

щастя, що є в його руках. Моя найдорожча! Памятай, що в Твоїх руках судьба моя, що Ти тримаєш ключ до мойого щастя, що зневірою вливаєш отруту в моє серце. Вір моїм почуванням, вір ударам Твойого серця, вір його щирій мові, а воно ніколи Тебе не зрадить.

Кінчу й цілую тисяч разів Твої ручки, а заки вільно мені буде діткнутись Твоїх рожевих уст, тихо шепчу Тобі: кохаю Тебе люба!

Твій Ярослав.

Суджений зриває любовну звязь.

Вповажана Пані!

Від якогось часу запримітив я, що Ви для мене цілком холодні. Нераз здавалось мені, що Ви розмовляли зі мною тільки якби з примусу, поволи цідили слова та були цілком розсіяні. Цілком інакше заховувались Ви в присутности та в товаристві Володимира. Тоді якийсь запал оживляв Ваше лице, а розмова плила гладко. — Видко, Ви чули себе щасливо. Це спостереження боліло мене дуже, однак я мовчав.

Але вчора побачив я Вас на проході з ним; ви йшли з ним рука об руку, задивлені в себе. Я набрав переконання, що Ви не можете бути зі мною щасливі. Тому постановив я зірвати нашу звязь. Роблю це тим більше, бо я запримітив, що Ви як і більша частина сучасних панночок, любите строїтися занадто, а домашне господарство не має для Вас найменшої вартости.

Желаючи Вам щастя у Вашій новій звязи

Остаю з глибоким поважанням,

Никола К.

Лист із доріканнями.

„Найдорожчий мій Скарбе", „мій Ангеле", „кохаю тебе на віки", — це вискази, яких повно було у Ваших листах до мене. В останнім листі пишете, що з причини негарних матеріяльних відносин зриваєте зі мною всяку звязь.

Будьте переконані, що я сподівалася цього, тому Ваш лист не зробив на мені жадного хотьби й найменшого враження. Правда, спершу я вірила Вам, Ви здобули мою симпатію, але пізніш я переконалася і то з

Ваших вічних і високопарних присяг, що Ви легкодушний чоловік. Бо хто присягає часто, той показує, що сам не вірить у свою правдивість. Впрочім я довідалася, що Вам не першина такі листи писати. Признаюсь Вам, що моя симпатія перемінилася тепер у погорду. Добре ще, що це сталося скорше, як я думала. Прощаю Вам ту кривду, яку вчинили Ви мені своїм поступованням, прошу одначе о зворот усіх моїх листів, які я писала до Вас. По одержанню моїх листів вишлю Вам Ваші.

Варка.

Панна зриває любовну звязь.

Вповажаний Пане!

Кілька місяців тому Ви заявили мені свою любов і попросили моїх Родичів о мою руку. Родичі згодилися на то, але під цим услівям, що Ви залишите свій поганий спосіб життя. На жаль, мої родичі завелися в своїх сподіваннях. Ви мабуть були цілком певні вже, що я буду належати тільки до Вас, бо зовсім не додержали свойого приречення. Ви вернули до давного спосо-

бу життя, почали пити страшенно, а раз навіть позволили собі в пянім стані зачіпити мене в безличний спосіб на вулиці. Дійшло також до моєї відомости, що Ви висказувалися не конче похвально про мене, при чім Ви зазначували, що Вам я зовсім байдужа, а дбаєте Ви тільки про це, щоби загарбати мій посаг.

Супроти таких вістей не може бути й мови про це, щоби я вийшла за Вас заміж.

З поважанням,

Анна Н.

Мущина старається відновити зірвані відносини.

Найдорожча Панно Еміліо!

Не знаю, що діється тепер зі мною. Здається мені, що потеряю свої глузди. На разі я не міг зрозуміти значіння Твойого листу, Найдорожча, а коли другий раз прочитав я його, попав я у велику розпуку. — Признаю, що я поступив цілком нерозумно, алеж чи задля того має бути знівечена ціла моя будучність. Найдорожча Панно Еміліо,

будь ласкава вислухати мойого оправдання.

Було то в суботу. Пан Н. справляв свої іменини й між іншими запросив мене. В часі забави казав він дати дві бутельки вина, при чім я випив кілька келішків без жадної шкоди для себе. По цім випив я ще два кухлі баварського пива, яке зовсім приголомшило мене й мені почало крутитись у голові. Признаюсь, що я зле зробив, але запевняю, що це вже більше не повториться. Щоби я мав Тебе обмовляти, не вір цьому, Найдорожча, бо це груба неправда. Це певно котрийсь із моїх „приятелів“ правдоподібно з зависти, що Ти не звертаєш на нього такої уваги як на мене таке тобі наговорив. Свідчуся Богом, що я ніколи не виражався зле ні про Тебе, ні про Твою родину.

Надіюся, що по цім виясненню справи Ти простиш мені, а я прирікаю Тобі словом чести, що від тепер буду стеречися навіть баварського пива.

Відданий Тобі щиро,

Роман З.

Відповідь.

Дорогий Пане Романе!

З великою приємністю прочитала я Твій лист і тішуся, що все вже вияснилося. Я певна, що на будуче Ти будеш вистерігатись усяких подібних нагод, які шкодять не тільки здоровлю, але й чести. Вірю Тобі також, що Ти ні про мене, ні про моїх родичів не висказувався зле. Тому з щирої душі прощаю Тобі. Мусиш однак вияснити цілу річ перед моїми родичами, а я певна, що вони нічого не будуть мати проти цього, щоби Ти бував у нас. Надіючись, що наша згода не буде від тепер закаламучена,

Здоровлю щиро,

Емілія Г.

Кавалєр зриває заручини.

Вповажаний Добродію!

З правдивою жичливістю і щирим привязанням зблизився я до Вашої доньки в тій надії, що згодом зєднаю собі її цілковиту любов і прихильність. Від першої хвилі старався я всіми силами заслужити

собі на ту прихильність зі сторони Вашоі доньки, на жаль, одначе, вислідом моїх старань було тільки холодне поведення панни Марії супроти мене. Тепер пізнав я, що вдача панни Марії зовсім не відповідає моїм вимогам, виджу, що між нами настає чимраз більше відчуження, більше, як я про те думав спершу.

З тої причини я зриваю звязь, яка лучила мене з Вашою донькою, думаючи, що тепер ніхто не стане панні Марії на перешкоді і вона без труду може навязати ближчі зносини з п. Н., до якого, як мені здається, вона відчуває велику симпатію.

Желаючи її доброго поводження на новій дорозі,

Остаю з поважанням,

Мирослав Л.

Подібний лист панни до судженого.

Пане!

Від кількох днів бачу у Вашому поведенню велику зміну. Чому Ви так заховуєтесь, не знаю. Дотепер Ви старалися уходити в моїх очах за образованого чоловіка, але я

змінила цілком своє переконання о Вас, а то по Вашім вчерашнім поступованню. — Приходджу до переконання, що Ви є чоловіком, який ніколи не принісби щастя в супружестві. Як бачу, Ви любите дуже ріжнородність: нині ця — завтра та! Це, думаю, є достаточною причиною, щоби зірвати з Вами всяку звязь. Прошу отже прислати мені мій перстень, а Ваш я залучаю Вам рівночасно.

Анна С.

Зірвання задля лихих матеріяльних відносин.

Люба Зофійко!

Тяжко приходиться мені писати ці слова. Вони відносяться до щастя, якого, на жаль, мушу тепер зречися. За це щастя боровся я вже немало, тяжкі борби зводив я, але все безуспішно. Сильно прибитий ділюся з Тобою цею сумною вісткою. З великим болем мушу заявити Тобі, на що я рішився. Знаю, що це справить Тобі великий біль також. Але щож робити! Думаю, що мусиш признати мені слушність, коли по-

прошу Тебе о зірвання нашої обопільної звязи.

Хоч як старався я, хоч як напружував я всі свої сили, щоби здобути собі відповідне становище, яке позволилоб мені виживити родину, змагання мої оставали все без успіху. Не маю жадної надії на кращу будучність. З другої сторони не мігби я позволити, щоби моя будуча жена терпіла недостаток. До того ще причиняється не конче прихильне до мене становище Твоїх родичів, що хотять віддати Тебе безсовістній людині.

Я згорів би з сорому, колиб вони закидали мені пізніще, що я змарнував Твою долю.

Ми мусимо отже на віки розпращатися, хоч на саму згадку про це серце стискається із болю. Перед Тобою, Найдорожча, лежить ще гарна, світла будучність. Не гнівайся, тільки співчувай з Твоїм

вірним на віки,

Борисом.

IV.

ЗАПРОСИНИ, ОПОВІЩЕННЯ І Т. П.

Запросини на заручини дочки.

Вповажані Панство!

Позволю собі запросити Вас на заручини моєї доньки, які відбудуться дня 14. ц. м. в мойому домі.

Може наше запрошення прийде до Вас трохи за пізно, але обставини так склалися несподівано, що не можна було інакше зарядити. Суджений нашої доньки переїздить в іншу околицю, тому ми приспішуємо заручини й весілля. Прикро нам дуже, що в такім короткім часі будемо змушені попрощатися з нашою донькою. Колиб ми не були переконані про щастя, яке бачим в тім супружжу для нашої доньки, це прошення булоби дійсно дуже болюче для нас.

Повтаряючи ще раз нашу просьбу, щоби

Ви прийшли поділитися з нами такою рідкою врочистістю,

Зістаємо з глибоким поважанням,

Н. Н.

Лист до судженої перед вінчанням.

Дорога моя Суджена!

Якраз я прийшов із уряду, де доносив я про наше вінчання. Там зажадали від мене Твоєї метрики та позволення вітця. — Прошу-ж Тебе, пришли мені їх як найскорше!

Як почуваєш себе, моя Найдорожча! Я числю нетерпеливо дні і години, що ділять нас від вінчання. З якою радістю очікую я тої хвилі коли Ти, мій Скарбе, будеш моєю на віки. Тих кілька днів до вінчання здаються мені вічностю. Потішаю себе думкою, що вони скоро минуть і незабаром Ти, моя зірко, будеш царити в моїм домі. Будь певна, що я цілком свідомий тих обовязків, які накладає на мене будуче подружжя. Буду для Тебе найщиріщим товаришом життя. Буду усувати терня і каміння, яке ростиме на нашій дорозі і все

старатись буду зробити Тобі приємними всі хвилі життя. Гарні Твої очі очарували мене від першого Твойого погляду. Будь певна, що від хвилі нашого вінчання Ти будеш одинокою істотою, про яку буду думати.

О, як близькі дні нашого солодкого щастя!

Як гарно буде тоді, коли ми зажиємо своїм життям, далеко від чужих поглядів, які вже не закаламутять нам нашої радости.

Прийми, моя Найдорожча, заяви моєї правдивої любови.

Твій на віки,

Василь.

Запросини на весілля.

Дорогий Приятелю!

Маю честь повідомити Тебе, що моє вінчання з панною Еленою Ш. відбудеться 19. жовтня, у Вінніпеґу в церкві св. Володимимира і Ольги, о годині 5. по полудні. Забава відбудесь потім у домі родичів моєї судженої. Знаючи, що Ти завсігди відно-

сився щиро до мене, думаю, що Ти й тепер візьмеш участь у такім торжестві для мене й тому запрошую Тебе як найсердечніще.

Маю надію, що Ти певно прибудеш на весілля,

Здоровлю Тебе сердечно,

Петро С.

Панна запрошує на вінчання свою товаришку.

Дорога Юльцю!

Як я доносила Тобі ще перед кількома місяцями, я виходжу заміж за п. М. М., з яким Ти також знакома. Мій суджений є чесною людиною і любить мене сердечно, а я зі своєї сторони відповідаю йому рівно — щирою любовю. Наше вінчання відбудесь дня 19. вересня о год. 3. по полудни. Прийди, дорога Юльцю, на вінчання та забаву, бо Твоя присутність є для мене дуже важна. Коли тільки обставини Тобі позволять, не відмов своїй щирій товаришці,

Текля Е.

V.

ЯК ПОВОДИТИСЬ В КОХАННЮ.

Скоро людина доживе до того часу, що зветься в її життю „зрілістю“, то в її єстві оживають нові почування; незвісна для неї до того часу жажда роскошей надає напрям її життю. Бажання заспокоїти себе, дати собі вдоволення вносить в життя мущини і женщини непогамовану річку погоні до щастя.

До якого щастя пне молодіж?...

Безперечно, що майже всі молоді люде бачуть своє щастя у коханню. І в дійсности в коханню можна знайти забуття про буденні турботи та журби, можна почувати себе щасливим. Та буває й так, що кохання стає причиною найріжнороднїщих страдань і болів. Це виходить із того, що закохуються поверховно, не знаючи характеру одно другого.

Поки дати волю чуттю, то треба передше пізнати успосіблення і привички особи,

з котрою мається звязати вузлом кохання.

Кохання не маловажна річ. Воно є і повинно бути підставою подружжя та родинного пожиття. Де нема кохання там нема розуміння, нема згоди між жінкою а чоловіком, а вічні сварки та лайки затроюють родинне пожиття і впливають страшенно некористно на виховання дітей. Діти, що не знали тепла і ніжности у вихованню, що зростали серед вічних лайок їхніх родичів, часто стають такими як родичі а це зло опісля переходить з роду в рід. Цему лихови треба конечно запобігчи, бо незгоди серед подружжя від'ємно впливають на життя суспільности. Тому ніщо іншого, як тільки кохання повинно вести мущину і женщину під вінець, повинно стати вязами супружого пожиття.

Скоро кохання зродиться між мущиною і женщиною, то треба старатися, щоби воно було стале і тревале, щоби по якомусь часі не зблідло воно і не зникло. Звичайно поверховні закохання розвіваються перед шлюбом, але часто трафляється, що воно зникає після кількамісячного пожиття по шлюбі. До цего не вільно допу-

стити. Треба так поводитися, щоби кохання процвитало між чоловіком і жінкою до самої смерти.

В цій книжочці подамо коротенько вказівки, як поводитись, щоби взбудити правдиве і щире кохання, та що робити, щоби воно процвитало як найдовше. Довго розводитися над цею справою не можна, бо обєм цеї книжочки на це не дозваляє. — Щоби докладно і обширно обговорити кохання, треба би запізнати читачів передше з наукою, що зветься психольоґія, та на цему місці цего не можна зробити.

I. ЗАПІЗНАННЯ.

Звичайно симпатія а там і кохання повстають в душі людини до знакомої особи. Та бувають й такі случаї, що почувається симпатію а навіть сильно кохається особу, з якою не знається лично, з якою зустрічаємося на вулиці, в церкві, в театрі або деінде. Нераз бувають й такі случаї, що мущина або женщина закохується в особі, котру в свойому життю зовсім не бачила а чула про неї з оповідання знакомого, товариша або кревних.

Коли так станеться, що кохання або тільки симпатія зародиться до особи незнакомої лично, то не оставляється нічого іншого, як тільки знайти відповідну хвилю і місце на запізнання. Найкраще наперед розпитати докладну адресу і написати коротенького листа з пропозицією запізнання. Коли дана особа відпише прихильно, тоді означити місце сходин і справа полагоджена.

Добре також робити запізнання при помочи приятелів або кревних, котрі вже знаються з тою особою, з якою мається замір запізнатися. Найбільше знакомостей робиться на танцях. Тут все знайдеться хтось що знає особу, з якою мається намір запізнати.

Найтяжче запізнатись з особою, що зустрічаємо на вулиці і не можна ніяк розпитати її адреси. Приступити до неї трудно зважитися. Женщина безусловно цего не може і не повинна робити. Вона може найвище спонукати мущину звернути на неї увагу. Та й при тім вона мусить бути дуже осторожною, щоби не наразити себе на неприємности. Найкраще при кожній стрічи

дивитись прямо в очі тій особі, з якою хочеться запізнати. Це мусить спонукати мущину звернути увагу на допитливий погляд женщини. Скоро мущина звернув увагу, тоді дати йому до зрозуміння — чи то поглядом, чи то рухом — що почуваеться до нього симпатію, та хочеться з ним познакомити. Мущина повинен це використати і безпечно приступити до женщини і представитись. Після цего женщина повина бути в розмові і в поведенню приязною і усміхненою. Розмову повести треба так, щоби висказати те, що хотілосьби сказати при першій стрічи.

Наколи мущина симпатизує з женщиною, котру зустрічає тільки на вулици і ніяк не може розвідатися про її адресу, а хотівби запізнатись з нею лично, повинен також представитись на вулиці, скоро іншої спосібности нема. При цім мусить бути дуже осторожним, бо через нетактовне поведення може взбудити в женщині ненависть і тим самим стратити можливість кохання з нею. Тут також треба дати до зрозуміння женщині, що почувається до неї симпатію. Можна незамітно для прохожих людей у-

сміхнутися любязно, допитливо глянути в очі, кілька разів йти в слід за нею, та єсли знається, що вона має проходити якоюсь вулицею, ожидати на неї. Це все мусить спонукати женщину звернути увагу. Єсли женщина хоче запізнатися з таким мущиною, що дає до зрозуміння свою симпатію і охоту запізнання, то повинна також оказати чи то рухом чи то поглядом свою охоту; добре булоби, як би женщина, бачучи що за нею йде мущина, спрямувала на вулицю де менший рух або в парк і тим самим дала догіднiщу спосібність мущині приступити до неї.

Коли мущина рішиться приступити до женщини, повинен поступати дальше так, щоби це не звертало уваги прохожих людей. Підійти сміло до женщини, уклонитись приязно і поспитати: „Чи пані позволять товаришити в проході?“ — або — „Чи пані позволять відпровадити домів?“.

Наколи женщина бажає собі товариства такого мущини повинна відповісти: „Прошу.“ В противному разі повинна відповісти: „Дякую, я не бажаю товариства.“ — Після відмовної відповіди мущина не по-

винен дальше переслідувати женщини, бо через влізливість знеохотить ще гірше женщину і пізніще при іншій добрій спосібности не зможе запізнатися. Женщина, після її відмовної відповіди, повинна мовчанкою збувати всі дальші запитання і пропозиції. Найвище може сказати: „Пане, дайте мені спокій.“

Коли мущина отримав прихильну відповідь, то повинен зараз представитися. А робиться це так: Лівою рукою здіймається капелюх чи шапку, так як це робиться при уклоненню а праву руку треба мати на поготові до повитання. При цім треба сказати: „Позвольте пані представитись“. — Женщина повинна на уклін відповісти делікатним кивненням голови та веселою усмішкою і подати свою праву руку мущині до повитання. При цьому повинна сказати:— „Дуже мені приємно пізнати Вас.“

На цім кінчиться церемонія запізнання.

2. ПІЗНАННЯ ХАРАКТЕРУ.

Наколи знакомість женщини з мущиною посувається до того стану, що зветься „любовною симпатією“, то обовязком мущини

і женщини є пізнати обопільні успосіблення і привички, пізнати як то кажуть душу. Правда, що в коханню чоловік сліпий, не бачить ніяких блудів, а все представляє собі гарним і рожевим. Так ця безкритичність стає причиною пізніщих розчаровань. Чи скорше чи пізніще всі блуди і лихі сторони характеру мусять вийти на верх і тим самим представити дійсну вартість людини.

Щоби пізнати душу коханої або коханого, то треба довшого часу, треба частіще переписуватися, або довше розмовляти із собою. Та й це не все увінчується успіхами. Є такі одиниці, що їхню душу звичайні люде не можуть пізнати.

Що таке душа?

Чоловік має свідомість про це, що кругом нього діється, відчуває тепло і зимно, дотик і біль, спостерігає світло і барви, чує голос, відчуває смак, думає і роздумує, він тішиться і надіється, журиться і сумує, любить і ненавидить, бажає і стремить до чогось, уявляє собі чужі радощі і страдання — це все є його духові прояви істнування, це є його душа.

Знаючи, що таке душа, то й лекше пізнати її. Коли знати-мемо чиюсь душу, то тим самим знатимемо його характер, його успосіблення та його привички, бо це зветься прикметами душі.

Люде ріжняться між собою ріжностю прикмет душі. Дуже трудно знайти двоє людей, що малиб кільканацять прикмет спільних і то в однаковій мірі. Через цю ріжнородність характерів, життя в суспільностях є ріжноманітне і приманчиве.

Люде є ріжних вдач: одні палкі, другі спокійні, одні безжурні і веселі, другі гризливі і сумні, одні шорсткі і ґбуроваті, другі ніжні і делікатні, одні з слабою волею, скоро знеохочуються до всего, другі сильної волі і повні надій на успіхи, одні чесні і моральні, другі підлі і неморальні, одні згідливі, другі сварливі і т. ін.

З тої ріжнородности вдач виходить трудність пізнання душі а тим самим не легко знайти таку особу з якою після вінчання можна бути щасливим, або щасливою. Тому то заки дасьте волю свойому серцю, старайтесь пізнати особу, а після пізнання впускайте в святиню своєї душі „кохання“,

той вогонь, що повинен до смерти жеврiти на жертвеннику. Без кохання нема супружжя, а є тільки спілка, що кожної хвилі може бути розвязана з великими стратами.

3. КОХАННЯ.

Коли вже знаємо бодай здебільша душу особи, з якою хотілиб навязати любовні відносини, то можна дати волю свойому чуттю.

Кохання звичайно повстає тому, що всю увагу звертаємо на одну особу і в ній бачимо те, за чим тужно бється наше молоде серце. На викликання кохання впливають ріжні враження. От бачимо гарну особу, це приємно нас вражає; біля цего враження ґрупується багато приємних виображань (уяв), які родять бажання любуватись тою особою, щоби почувати себе приємно.

Після цего приходить почуття привязання, яке істнує також між особами того самого пола, але котре має найвище напняття в закоханих. Бувати з особою як найчастіще і як найдовше це бажання закоханих

В закоханих повстає почуття обожання,

пошани, яке опісля викликує почуття признання. Коли чоловік бачить, що особа, котру він сам обожає, вивищає його понад всїх, він почуває тоді свою гідність.

Факт здобуття великого привязання якоїсь особи і запановання над нею є наочним доводом сили та вищости і творить почуття посідання.

Посідання чого небудь робить нам приємність; двоє закоханих також належать одно до другого і взаїмно себе пожадають, як певного рода власність.

Почуття любови дає нам велику свободу ділання, а це тому, що в закоханих є приспішене круження крови, чого є доказом веселість і усмішки. У відносинах з другими людьми, мусимо бути в наших діланнях все повздержливі; кожний має свої таємниці, до яких посторонному не вільно заглянути, кожний має індивідуальні (особисті) святости, які скриває на дні своєї душі. В закоханих всі перегороди нищиться. Особа іншого чоловіка є віддана до нашого розпорядження. Маємо на це яркі докази. Закохані жертвують одно другому всім, що мають найсвятіщого а навіть своїм життям.

Через це є зрозумілим, що женщина годиться на смерть з руки коханого, як що не можна з ним повінчатись.

В кінци бачимо у закоханих найвищий степень симпатії. Особиста роскіш подвійно збільшаеться, бо нею ділимося з другою особою; радости другого збільшають нашу особисту.

Ці всі почування, викликані красою особи, як також ті, що творять привязання, обожання, бажання, признання і посідання, жадання свободи ділання і симпатію, творять душевний стан, який звемо коханням.

4. ОСВІДЧИНИ.

Коли в душі мущини або женщини настав такий стан, який звемо коханням, то не оставляється нічого іншого як виявити його одно другому. Того чуття здавлювати не можна; воно чи скорше чи пізніще мусить виявитися. Здавлювання в собі того палкого чуття вносить в життя непевність а з тим і страдання. Та поки рішитеся виявити своє кохання, то треба добре застановитися; треба холодно розібрати, чи це в дійсности щире кохання, чи воно на

стільки сильне і стале, що може процвитати довгі роки по шлюбі, що може дати спокій і вдоволення. Дальше треба подумати і над тим, чи кохання заведе під вінець, чи на перепоні не стоять такі обставини, що не позволять ввійти з коханою, чи коханим в супружий стан; чи матеріяльні доходи вистарчать на удержання родинного дому. — Над тим всім повинен застановитись не тільки мущина але також і женщина. Краще в початках пережити кілька прикрих хвилин і розійтися, як одружитись і місто щастя знайти тяжке горе.

Коли зайде так, що обставини сприяючі і кохання не є легкодушним поривом молодости, а є ґранітною скалою, на якій можна будувати родинне життя, то закохані повинні висповідатись із своїх почувань.

Початок має зробити мущина. Женщині цего зробити не можна. Женщина тільки мусить вижидати, а мущина не повинен довго мучити її нетерпеливим вижиданням.

Виявлення кохання, це вже тільки форма. Звичайно обі сторони про це знають, а тільки мовчать. Їхні очі говорять про щирість кохання, а уста не зважуються бути прав-

домовними. Та годі довго обманювати себе.

Виявлення, чи як кажуть „освідчини" можна зробити листовно, або устно. В листі це лекше йде; устно трохи трудніще. Тому, кому трудно устно освідчитися, то нехай це зробить листовно. Як листовно освідчитись, знайдете поучення між листами, а тут скажу як це робити устно.

Треба найперше вибрати догідний час і місце. Коли це вже полагоджене, то треба почати на тую тему розмову. При самому виявлюванню не треба робити ніяких церемоній, а прямо висказати свої почування. В який спосіб висказувати свої почування, годі сказати, бо на це не повинно бути ніякої формулки (взора); тут повинно кермуватись щиростю і отвертістю.

Женщина повинна уважно і серіозно вислухати мущину і у відповідь виявити свої почування. Не треба говорити про те чого в дійсности нема, бо це користи не принесе а противно може тільки пошкодити.

Колиб однак так зайшло, що мущина освідчився а женщина його не кохала, то в такому случаю женщина повинна бути ду-

же обережною. Вдоволяючої відповіди безумовно не повинна давати. Повинна застановитися, чи рішучо відмовити, чи дати виминаючу відповідь і повільно оказувати йому, що його не кохає, та не бажає з ним одружитись. Це повинна тому так робити, щоби не ставати причиною безпотрібних страдань мущини. Колиб женщина рішучо відмовила палкому і надто вражливому мущині, то цим моглаби спричинити не бажане і не ждане горе. Все повинно робитися розважно і лагідно, бо як кажуть: „краща соломянна згода як золота звада“. Як женщина повинна бути вирозумілою і лагідною, так само мущина повинен бути розсудливим, тактовним і вирозумілим, щоби через невідповідне поведення не натворити неприємностей та страдань.

5. ЗАРУЧИНИ І ШЛЮБ.

Після освідчин наступає в життю молодих закоханих нове переживання. Місто давніщої непевности і туги тепер володіє їхніми душами надія, віра та роскоші. Нема у них інших думок, як тільки про як най-

скорше одружіння. Їхні бажання прямують до родинного пожиття.

І тут виринає потреба сповістити про свої наміри родичів, щоби й вони знали до чого зміряють бажання закоханих.

Женщина повинна приготовити своїх родичів на те, що тоді а тоді має прийти її коханий і просити їх о її руку. Родичі повинні критично застановитися і подати пораду. З рішучим протестом не повинні виступати; вони не мають права мішатися до душевних почувань своєї дитини. Найвище можуть розраджувати і представляти як найчорніще будучність своєї дитини.

Коли женщина повідомила своїх родичів, що її коханий має просити о її руку, тоді мущина має прибратись святочно і зайти до дому своєї коханої. Тут вже не вижидає його ніяка трудність, бо все вже зробила кохана. Він має зробити тільки форму, себто попросити родичів о позволення одружитись з їхньою дочкою.

Коли родичі приймуть освідчини до відома і згодяться, тоді наступають заручини, себто обміна перстенями; мущина купує женщині, а женщина мущині. Перстень ку-

пуєсь після матеріяльного стану закоханих. Багатші купують дорожчі, бідніщі дешевші.

По заручинах свобідніще може мущина заходити до дому коханої, може з нею виходити на проходи, йти в театер і всюди представлятися як наречений.

Тепер закохані мають спосібність ще краще пізнати одно другого характери і можуть впливати на себе взаїмно в доброму напрямі. Щоби кохання не сіріло та не зобоятнювало, то мущина повинен виповнювати розумні жадання женщин, а женщина в подяку повинна сповнювати прошення мущини. Скоро одно другого старатися буде задовольнити, то в їхнє життя не ввійде обоятність ані непорозуміння. Між закоханими і супругами повинна бути як найбільша вирозумілість.

Після коротшого чи довшого часу по заручинах повинносе приступити до шлюбу. Час шлюбу треба назначити по спільній нараді. Радитись повинні родичі нареченого і нареченої враз з закоханими.

Скоро день шлюбу означений, то починаються приготовання. Справляють убран-

ня, приготовляють нове приміщення для будучих супругів і много інших дрібніщих і важніщих справ залагоджується.

Женщина наперед повинна вистаратися о дружки, а мущина о дружби, щоби опісля в посліднім часі не клопотатись тим. На тиждень наперед треба дати видрукувати запросини на весілля і розіслати їх кревним, знакомим та тим, котрих хотілось би мати на весіллю.

6. ЗРАДЛИВЕ КОХАННЯ.

Не все так стається, що кохання увінчується родинним пожиттям. Дуже часто трафляється, що мущина або женщина зраджує; є й так, що після шлюбу оказується, що не щире кохання, а звичайна пристрасть звела супругів в родинне життя. І тут виринає траґедія життя. Починаються непорозуміння, сварки, а конець кінцем розходяться противними життєвими стежками.

Та розлучення не все проходить без страт, без болів і страдань. Одно приміром з коханців зрадило, а друге болів над тим, зрада пече його і кидає його в розбурхані филі розпуки. Життя не представляє для

такої людини найменшої вартости, все для неї сіре, противне, ніщо не захоплює її, вона без віри і надій кидається частенько в обняття неморального життя, щоб тим способом заглушити свої болі і страдання, або рішає відобрати собі життя. Люде з сильною волею по довшому або коротшому часі уміють запанувати над собою, та всеж ран заподіяних зрадою не зуміють так вилічити, щоби й знаку не було. Згадка про давно пережиті хвилини зради все буде нагадувати колишні страдання. Тому, щоби до цего не прийшло треба бути дуже обережним і розважливим. По вінчанню женщина повинна опанувати всі обовязки жени і матери і витворити тепло родинне, якеб приманювало до себе її мужа; вона не повинна ставати перешкодою в суспільній праці свойого мужа, а противно о скільки стане її сил повинна йому помагати. Це викличе у мущини вдоволення і він почуватиме велику вдячність до своеї подруги. Мущина однак повинен памятати все і на кожному кроці, що в него є подруга, товаришка життя; повинен і для неї посвячувати я-

кийсь час і піти з нею в театер або на прохід, ввести її в товариства і тим уприємнити її хвилини життя. Обопільна вирозумілість і охота справити одно другому приємність ніколи не може внести в родинне пожиття незгодин і сварок, а тим самим і зрадливої розлуки, бо як кажеться в нашій народній пісні:

„Де згода в сімействі, де мир тишина,
Щасливі там люде, блаженна сторона“...

VI.
ЛЮБОВНІ ПІСНІ.

1.

Ой місяцю, місяченьку,
Не світи нікому!
Тільки мому миленькому,
Як піде до дому.
Ой місяцю, місяченьку
І ти зоре ясна!
Ой світи там на подвірю,
Де дівчина красна.
Ой місяцю, місяченьку,
Зайди за комору!
Нехай же я з своїм милим
Трохи поговорю.
Світи йому ранесенько
Тай розганяй мари,
А як же він іншу любить
То зайди за хмари.
Ой місяцю, місяченьку,
Єсвіти, не ховайся,
Хоть поїдеш мій миленький,
Хутко повертайся.

Світив місяць, світив!
Тай зайшов за тіни,
А я бідна гірко плачу,
Зрадив мене милий.
Два лебеді на тій воді
Оба си сивенькі:
Не будемо серце в парі,
Бо ще молоденькі!
Два лебеді на тій воді
Днює і ночує;
Ой не будем серце в парі,
Душа моя чує!

2.

Чи це тая криниченька, що я воду пив?
Чи це тая дівчинонька що я ї любив?
Ой жаль серцю буде,
Возьмуть чужі люде,
Моя не буде.
Чи це тая криниченька, що голуб купався?
Чи це тая дівчинонька, що я женихався?
Ой жаль серцю буде,
Возьмуть чужі люде,
Моя не буде.
Ой! цеж тая криниченька і ключ і відро;

А вжеж мене дівчинонька забула давно!
Ой жаль серцю буде,
Возьмуть чужі люде,
Моя не буде.

Засипалась криниченька золотим піском;
Злюбилася дівчинонька з другим козаком.
Ой жаль серцю буде,
Возьмуть чужі люде,
Моя не буде.

Вжеж до тої криниченьки стежки заросли;
Та вжеж мою дівчиноньку сватати прийшли
Ой жаль серцю буде,
Возьмуть чужі люде,
Моя не буде.

Уже з тої криниченьки орли воду пють;
Та вжеж мою дівчиноньку до церкви ведуть
Ой жаль серцю буде,
Возьмуть чужі люде,
Моя не буде.

Один веде за рученьку, другий за рукав,
Третий стоїть, серце болить, любив та не взяв.
Ой жаль серцю буде,
Возьмуть чужі люде,
Моя не буде.

3.

Сонце низенько, вечер близенько,
Вийди до мене моє серденько!
Ой вийди, вийди та не барися,
Моє серденько розвеселиться!
    Через річеньку, через болото,
    Подай рученьку моє золото!
    Через річеньку, через биструю,
    Подай рученьку подай другую.
Подай рученьку, подай і другу,
Я к тобі серденько і сам прибуду.
Ой там криниця під перелазом,
Вийдемо серденько обоє разом.
    Ой вийди, вийди, серденько Галю,
    Серденько, рибонько, дорогий кришталю!
    Ой вийди, вийди, не бійсь морозу
    Я твої ніженьки в шапочку вложу.

4.

„Дівчино моя, напій ми коня!“
„Не напою, бо ся бою, бом ще не твоя.
Як буду твоя, напою ти й два,
З студеної криниченьки, з нового відра.“

„Дівчино моя, сідай на коня,
Поїдемо чистим полем до мого двора,
А в моїм дворі чотири покої,
А пятая світличенька для миленької.

Дівчино моя, паси ми коня!“
„Зимна роса, а я боса, змерзла в ніжки я.“
„Скину я впанчу, ноги заверчу,
А як мене Бог споможе, чоботи куплю.“
„Не купуй мені, купи сам собі,
Ой маю я отця й матір то куплять мені.“

5.

Зеленая рута, жовтий цвіт,
Не піду за тебе, піду в світ.
Тай розпущу косу по плечу,
Нераз гірко - тяжко заплачу.

Ой деж ти мій милий ночуєш,
Що ти мого плачу не чуєш?
Бодай тебе милий Бог скарав,
Що ти мене бідну понехав...

Зеленая рута, чорний пень,
Бодай ти ся нудив ніч тай день.
Бодай тебе милий Бог скарав,
Що ти мене бідну понехав...

6.

Ой у поли три криниченьки,
Любив козак три дівиченьки,
Чорнявую та білявую,
Третю руду та поганую.
„Що чорняву з душі люблю,
На біляву залицяюся,
А з рудою, препоганою,
Хіба піду розпращаюся.“
Чи всіж тії та сади цвітуть,
Що зарання розвиваються?
Чи всі-ж тії та вінчаються,
Що люблються та кохаються?
Половина тих садів цвіте,
Половина розвивається, —
Одна пара та вінчається,
А другая розлучається.

7.

Чи ти милий пилом припав,
Чи метелицею,
Чом не ходиш ти до мене,
Цею вулицею?
Чом не ходиш ти до мене
Крутими горами, —
Покидаєш сиротину

Поміж ворогами?
Чом ти, милий, не послухав,
Як тобі казала:
Ходім, серце, повінчаймось,
Щоб мати не знала?
Ти все неньку свою слухав,
Мене покидаєш,
Покидаєш сиротину
Іншої шукаєш.
Найдеш собі дівчиноньку
З чорними бровами,
Та не знайдеш тої правди,
Що була між нами.
Такий камінь тяжкий важкий
На серденьку буде!
Покидаєш через люде, —
Сам Бог свідком буде.

8.

Над Прутом у лузі хатчина стоїть,
Живе там дівчина, хороша як цвіт.
В ньої очі зірниці, що світять в ночи,
Як бачиш їх хлопче, минайся і мри.

Над Прутом у лузі, не місяць зійшов,
То хлопець до красной дівчини прийшов.
Солодка розмова із уст їх пливе,
Тихенько дрімучий Прут далі тече.

Над Прутом у лузі, барвінок вже рвуть,
До шлюбу зелені віночки плетуть;
В хатчині заграли і скрипка і бас,
А гості співають: Веселість у нас.

VII.

ПРОМОВИ І ЖЕЛАННЯ НА ЗАРУЧИНАХ.

I.

Дорогі гості! Серед нинішньої забави є й одна несподіванка, яка перейме нас всіх живою радістю. Оце пан (скажіть, як його звуть) заручився з панночкою (імя) і вони нині найщасливіщі, бо обоє сказали собі те велике слово: „люблю тя, кохаю, до суду, до віку.“ Від душі й серця желаємо всі зарученим, щоби найскорше станули під вінець, а там, щоби життя їх поплило солодко й мило. В надії, що на весіллю еще раз пожелаємо їм всего добра, позвольте, що закінчу словами: нехай жиє молода пара заручених на многі літа.

II.

На світі ріжно буває,
Одному сонце не сходить
Другий в чіпцися родить
І смутку, горя не знає.
Чи бідний, чи багатий,
А стремить кожний до того,
Щоб серед власної хати
Зазнати щастя премного.
Зле в світі жити самому,
В тім ви найдете причину,
І то велику, почому
Кожний рад мати дружину.
Оце і нині витаєм
Двоє щасливих і бравих,
Тож їм від серця желаєм
Судеб небесних, ласкавих.
Най вінчаються скоріще,
Най ділять радість і труди,
Життя у двоє миліще,
Принаймій кажуть так люде.
Хай мають почесть у світа,
Лиш, щоби скоро подбали,
Щоб гості „многая літа“
На весіллю їм співали!

III.

Письмо в подяку про повідомлення о заручинах.

З невисказаною радістю я перечитав письмо, повідомляюче мене о Ваших заручинах з Пов. Паном .... (з Пов. Панночкою ....). З цілої души желаю Вам, щоби у будучому спільному життю Ви зазнали одного щастя і тої долі, якої желати нам усім синам й донькам України. Прошу разом з желаннями приняти заяву мойого глибокого поважання,

Ваш ....

VIII.

ВЕСІЛЬНІ ПОЖЕЛАННЯ.

I.

Перед виходом в церкву.

Дорогий (імя жениха) і дорога (імя молодої)! Прийшла година, коли ви станути маєте у церкві і присягнути одно другому вірність і любов, якої навіть могила не повинна нарушити. Важна це хвиля в життю вашім і важні обовязки приймаєте ви на себе. Но також приймете ви благословення св. церкви і воно додасть вам сили і укріпить вас на нове, дай Боже, найщасливіще життя. А тепер припадьте до стіп вітця і матери, поклоніться їм, подякуйте за все добро, за їх любов, просіть їх благословення. Як птах, вилітаєте з рідного гнізда, щоб своє заснувати, будьте вдячні за все, чого ви тутки зазнали.

Благословіть і ви діточок своїх на щастя, на здоровля, на многії вам і їм літа!

II.

При весільній забаві.

I.

Дорогі молодята, чесні їх родичі і ви весільні гості! Післав нам Бог радість і правдиве весілля. Ось перед нами сокіл молодий, пишний, а при нім голубка білокрила, від тої хвилі вже не дівчина, а молодичка. А над ними благословення святої церкви, при них желання всіх щирих їх приятелів, а перед ними довге спільне, дай Боже, безхмарне життя.

Любов їх злучила. Вони заприсягли собі взаїмно любитися, шанувати, підпомагати й то на ціле життя. Хай-же те життя буде для них як тиха филя спокійної водиці. Хай їх минає всяке нещастя. Хай згода і єдність лучать їх на віки. Хай достаток йде їх слідами. Хай Бог наділить їх всяким добром. Хай Українцями будуть все вони і їх діточки. Хай діждуться тої хвилі, коли діточки окружать вінцем радости їх старечі голови. Всього, чим багате

людське життя, всього того желаю я нашим молодятам.

А за їх гостину ми несемо їм щире спасибі. Щоби-ж і їм лекше було устелити своє гніздечко, то ми, що тут веселилися і веселимося, не поскупім нашої жертви для молодої княгині, хай солодко і безжурно почне вона своє ґаздівство і нехай разом зі своїм соколом веде його на многі і благі літа!

2.

Молодята на ослоні
Немов ті князі на троні.
Він, бач, хлопець молодець,
А у неї знов вінець,
А вся в радощах аж сяє,
Що ось кожний забажає
Попросить її в танець.
    Осторожно уважайте
    І на то все памятайте,
    Що не можна хочби як,
    Бож це, бачте, молодиця,
    А що гарна, не дивниця,
    Що пильнує їй козак.

А ми тому не дивуєм,
І тепер їм повіншуєм
Хоч би так:
Дай-же вам, Боже, щастенько гоже,
Здоровля, сили, щоб ви прожили
В любові, в згоді, щоб у вашім роді
Усі співали, усі казали:
Що щаслива тота хата,
Де жиють ці молодята.
А ваші діти, роскішні цвіти,
Щоби уміли все вас почтити
Україну вміли щиро любити.
Ось старинним ми звичаєм
Щастя, долі вам желаєм!

*
* *

А ви гості, не жартуйте,
І сами лиш поміркуйте,
Що годиться почестити,
Зрадуватись, звеселити,
Но і вдячнимся остати.
Грай музико, пане свате,
Піди вколо позбирати,
Хто і скілько хоче дати
Хай дає!

*
* *

Хай жиє
Весілля,
Най красуєсь наша хата!
Нуже хлопці і дівчата,
Крикніть враз
В добрий час:
Многа літа, молодятам!

3.

Дружба за здоровля дружки.

Що за краля? Чудна гожа,
Миловидна щебетушка,
Паленіє наче рожа, —
Таж то наша перша дружка!

Нині дружка, а хто знає,
Що станеться на кінець,
Бо звичайно так буває,
Ставай дружко під вінець!

Чи ви, хлопці кожний радий.
Попробуйте, зачинайте,
Не шукайте тілько звади...
Ви з дружбою — памятайте!

Ліпше всього, всі зі мною
Чарку в руки враз беріть,
Славно, наші скрізь горою,
Жий нам дружко много літ!

4.

Так прийде час, в котрім на віки
Ми розпращаємось усі,
І розійдемось... Доля наша
Розсіє нас по всій землі.
А нам нічося не остане
З тих любих, милих днів весни,
Хіба лиш згадка літ минулих
І ту відновлять наші сни.
Люби Дорога край свій рідний
І свою мову рідну полюби,
Люби свій нарід темний, бідний
І не цурайсь його біди!

5.

Бодайже вас чорні брови
Нікому не мати,
Коли за вас таке лихо

Треба відбувати!!

Тоді я веселий,
Тоді я багатий,
Як буде серденько
По волі гуляти!

6.

Люби рідну мову,
Свою Україну,
А будеш щаслива
У кожну годину.

7.

Моя зірко!

Чи і Ти любиш мене так вірно,
Як Твої очі чорнобровенькі?
І чи бажаєш любитись спільно,
Як голубята сивокриленькі?
Мені здається, що ми обоє
Одного серця, душі одної,
За Тебе зірко віддавби я моє
Все те, що хочеш з душі щирої.

Не забудь отже мене серденько,
Бо я ніколи це не забуду,
Що полюбив я Олю ревненько,
А як забудеш тужити буду.
    Я Тобі вірю зірко невинна,
    Що мене любиш, ще більш полюбиш
    І що любов ця не є дитинна,
    Ти любиш щиро, мене не згубиш?
А що до мене голубко мила,
Я вірно люблю, любити буду,
Щоби судьба лиш не розлучила
Мене від Тебе на вічну згубу.
    Тому голубко поклін для Тебе
    Я засилаю, а оцю пісню,
    Як привіт щастя, прийми від мене
    Голубко серце, спімни про мене!

8.

„В незабудь“.

Чи не забув Ти мій любий Друже,
Тих днів веселих, в яких так дуже
    Ми полюбились,
    Та веселились,
    що маєм волю,
    І добру долю?

Чи не забув Ти це літо красне,
Цей день гарячий і сонце ясне,
Як ми ходили
Понад водою,
Та говорили
Про любов свою?
А чи згадаєш, хоч раз ті хвилі
Вечірні, гарні, погідні милі:
Прохід вечірний
В чистому полю,
Душу спокійну,
Свобідну волю?
Але цю нічку напевно тямиш,
На небі зірки, куди лиш глянеш
Так любо, мило,
Тихо й таємно,
Було щасливо,
В душі приємно?
Може забув Ти любий Соколе,
На ясний місяць, що в рівнім поли
Світив нам щиро
На ту дорогу,
Яка служила
Нам до проходу?
Може згадаєш на ці розмови,
Що відносилися до любови

Нашої неньки,
Неньки України,
Що перенесла
Страшні руїни?
А не раз Ти, я, місяць і зорі
При соловія співі в тій порі
Стояли в купі,
А ти в розпуці:
„Не забудь Друже мене ніколи,
Коли я загину в чистому поли“.
Ця Твоя просьба є незабута,
Жалем до серця й горем прикута,
Цего бажання я не забуду,
Доки лиш жити Соколе буду.
Пращай мій Друже, Соколе милий,
Гуляй по полю, як орел сивий,
Щоби хоч ліпшу придбати долю
Для України, то значить волю.

